

SOZD Hmezad Lansko poslovanje v grobem

Lanskih planiranih rezultatov nismo dosegli. To je posledica predvsem neugodnih cenovnih razmerij, saj so se le-ta proti koncu leta nenehno slabšala. Ne bi ponavljal znanih dejstev v kmetijstvu, poudaril bi pa, da Hmezad pridobiva celotni prihodek izven kmetijstva le 15 odstotno in da siromašenje kmetijstva preko določenih cen pridelkov vpliva negativno tudi na promet blaga in storitev, katerega kupec je kmetijska dejavnost.

V kmetijski proizvodnji in predelavi je dosežen plan pri proizvodnji hmelja, mladega pitanega goveda, prašičih in piščancih. Med pomembnejšimi pridelki ne dosegajo plana mleko in sadje. Dosežen obseg kmetijske osnovne proizvodnje presega obseg iz leta 1986, ki je bil najnižji v zadnjih nekaj letih.

Predelava mleka, perutninskega mesa in hmelja je v sorazmerju s proizvodnjo. Le predelava v CMI zaostaja.

Dejavnost Strojne, Minerve in Tajfuna so v osnovi usmerjene v

kmetijstvo. Ker pa v kmetijstvu kupna moč pada, zanimivi krediti pa usihajo, so reševali stanje s preusmeritvami v programe izven kmetijstva, oz. z zmanjševanjem osnovne dejavnosti.

Trgovina v Hmezadu, njen večji delež nosi Agrina, kljub mnogim težavam današnjega časa in trga v globalu ni bistveno zmanjšala obsega.

Izvoz ne dosega plana, a je večji kot v letu 1986. Čeravno je bila v devetih mesecih ocena izvoza izredno slaba, se je v četrtem trimesečju izvoz bistveno povečal. Dosežen je bil izvoz hmelja, meda, gozdnih sadežev in zelišč, strojev, rezervnih delov in perutninskega mesa. Manjši izvoz je bil dosežen pri plastičnih ceveh, sadju in gostinskih storitvah. Izvoza nismo realizirali pri govejem mesu in drugih planiranih proizvodih.

Uvoz daleč zaostaja za izvozom, tako da ni padal Hmezadov status aktivnega izvoznika.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dvajsetega februarja je STROJNA TOZD PKM kupila osnovna in obratna sredstva LIK Savinja TOZD Pohištvo Šempeter. Predvidevajo postopno oživljanje proizvodnje, ki je bila v letu 1987 ukkinjena zaradi sanacije LIK Savinja.

V marcu bodo pričeli z žaganjem lesa, izdelavo opaža, z dopolnilno proizvodnjo in prodajo opuščenih programov pohištva Rocky in 3 K. V letošnjem letu bodo iz sedanjih lokacij v Preboldu prestavili proizvodnjo za EKO in uvedli novo proizvodnjo pohištva v sodelovanju s slovenskimi trgovskimi organizacijami. Po končanem uvažanju nove proizvodnje, ki bo v večji meri namenjena izvozu, bo v tej delovni enoti zaposlenih okoli 80 delavcev.

POSVET O KMETIJSKEM ZADRUŽNIŠTVU

Zadnja leta je bilo o zadružništvu izrečenih veliko besed. Še posebno pa so razprave intenzivne zdaj, ob dopolnitvah naše ustave, kjer je pomemben del sprememb namenjen prav samostojnemu osebnemu delu oziroma zadružništvu.

Prizadevanja za uveljavitev trga dopolnjujejo tudi predvidene spremembe, ki bodo utrdile položaj samostojnega osebnega dela tudi v kmetijstvu ter omogočile prostovoljno združevanje kmetov na podlagi materialne zainteresiranosti.

Povedali so:

»Še eno je že danes jasno in gotovo: da bo namreč v celem našem novem gospodarskem življenju igrala zadruga silno važno vlogo in zato nedvomno obdelovanja zemlje in kmetovanja nasploh. Kmetijska zadruga, zlasti kmetijska produktna zadruga bo tista gospodarska sila, ki bo združevala individualne manjše gospodarske sile v večjo gospodarsko enoto, ki bo lažje živela in naprednejše delala in donosnejše gospodarila. Vključevanje v kmetijsko zadrugo pa se bo seveda vršilo svobodno, na osnovi prepričevanja, dobrega zgleда in zadržane vzgoje. Jasno je, da bo nova ljudska oblast novo kmetijsko zadrugo vsestransko podpirala in jo negovala.«

Iz referata inž. Jožeta Levstika na zboru kmetijskih strokovnjakov v Doplicah, 6. aprila 1944

Prvine zadružništva, kot so tradicija, vzajemnost, solidarnost in učinkovitost, premagujejo družbeno gospodarsko krizo v slehernem okolju. Narod, ki je sposoben izkoristiti iniciativo ljudi za svoj napredek, mora napredovati. Tisti, ki okleva, ki se boji prihodnosti, rizika, ne more biti enakopraven v vrsti drugih, ki so spoznali, da le motiv pomeni gibalno napredka.

Posvet, ki ga organizira zadružna zveza Slovenije 10. in 11. marca v Murski Soboti, je namenjen predvsem odprtim vprašanjem hitrejšega razvoja kmetijskega zadružništva. Za posvet je pripravljenega nekaj osnovnega gradiva, ki skuša prikazati stanje in možnosti razvoja:

(Nadaljevanje na 2. strani)

Čestitamo vsem ženskam!

Ob 8. marcu

Ničesar ti nimam dati,
sprejmi rože dobra mati.
Naj grejejo zgarane dlani
še veliko prazničnih dni.

V tvojem naročju je lepo,
če mi pri srcu je tesno.
Imam te rad
in izpolnil ti bom mnogo nad.

M. C.

11. Agroski na Golteh

SOZD Merx bo organizator 11. Agroskija na Golteh 4. marca.

Tekmovalci in gledalci vabljeni!

IZ VSEBINE

3. stran: Stanje na katerih razvojnih projektih

4. stran: Setev koruze
Priloga Hmeljarja - 4 strani

5. stran: Vpliv prehrane na plodnost krav

7. stran: Smučarsko prvenstvo SOZD Hmezad

8. stran: Nenavadne muhe Tavžen-trože

Lansko poslovanje v grobem

(Nadaljevanje s 1. strani)

Obseg proizvodnje je pogojen z oskrbo z repromaterialom, naložbami in zaposlovanjem.

Oskrba je v tem letu bila dokaj redna in ni ovirala proizvodnega procesa. Težave, ki so se porajale ob uvozu in na domačem trgu, so bile sproti rešene uspešno. Le cene surovin so se gibale v škodo večine dejavnosti.

Naložbe v osnovna sredstva in v razširitev zmogljivosti bistveno ne zaostajajo za planom. 95-odstotna realizacija plana finančnih sred-

stev ob doseženih podražitvah ni realna. Če ravno o tem vplivu še ne obstoja analiza, lahko trdimo, da obseg plana ni dosti nad 50 %. Tako na primer planirana izgradnja Mešalnice, ki naj bi znašala 13 % vseh sredstev za naložbe, ni realizirana.

Zaposlenost, izračunana na podlagi opravljenih ur, znaša 4.414 delavcev, to je 2 % več kot v letu 1986. Ob tem povečanju lahko rečemo, da je produktivnost v porastu glede na leto 1986. Vendar pa se z rastjo produktivnosti ne moremo preveč hvaliti, saj je v preteklosti padala.

Pregled dosežene proizvodnje in prodaje pomembnejših proizvodov v letu 1987

Vrsta proizvoda	enota mere	doseženo	Indeks	
			na plan 1987	leto 1986
pšenica	t	2.844	79	156
hmelj	t	3.493	103	128
zelje sveže	t	1.918	68	76
jabolka namizna	t	2.124	90	75
močna krmila	t	30.092	111	105
govedo za zakol	t	4.847	98	108
prašiči	t	1.274	100	151
piščanci	t	16.390	102	103
mleko	1000 l	36.605	95	99
kislo zelje prodaja	t	447	59	160
meso in mesni izdelki prodaja	t	6.404	87	92
perutninsko meso	t	9.731	115	113
predelava mleka	1000 l	48.025	94	99
prodaja hmelja	t	4.029	110	113
kmetijska mehanizacija	skupaj		80	90
plastične cevi in SE prodaja	t	3.344	76	86
gostinstvo skupaj			97	100

Pregled ocenjenega ostanka čistega dohodka in izgube v letu 1987 po DO v milijonih din

Kmetijstvo Žalec	- 500
Kmetijski kombinat Šmarje	70
KZ Ilirska Bistrica	- 270
KZ Drava Radlje	-
Sadjarstvo Miroslan	140
Vrtnarstvo Celje	34
KZ Savinjska dolina	170
KZ Slovenska Bistrica	50
Celjska mesna industrija	318
JATA	322
Celjske mlekarne	-
Hmezad Export-import	339
Strojna Žalec	95
Minerva	130
Tajfun	26
Gostinstvo-turizem	- 200
Agrina	553
Hmezad Inženiring	13
DS Skupne službe SOZD	-
DS Služba pravne pomoči	-
Interna banka	-
Skupaj ostanek čistega dohodka	2.230
Izguba	970

Ocena rezultatov na podlagi ostanka čistega dohodka ni najboljša. 2.250 milijonov din ostanka čistega dohodka, kot jih predvidevamo, je absolutno večja kot lani, a realno pomeni precej manj.

Še slabšo sliko daje skupna izguba v Hmezadu, ki po ocenah znaša 970 milijonov. Z izgubo so poslova-

li Kmetijstvo Žalec – Mešalnica krmil s 500 mio din, KZ Ilirska Bistrica z 270 mio din in Gostinstvo-turizem z 200 mio din.

V Mešalnici je prišlo do izgube v zadnjem času, ko je bila izgubljena sodna obravnava odnosa s Stizanjem, vendar tu še obstojajo sodne poti za nadaljnjo pravdo.

V KZ Ilirska Bistrica uresničevanje sanacijskega programa in uresničevanje predlogov povezav ni potekalo dovolj smelo. Vzroki izgube so predvsem nerazporejen višek osemnajstih delavcev, neizkoriščene kapacitete predelovalnih obratov, nizka kmetijska proizvodnja zaradi nestimulativne kmetijske politike, neprodane zaloge kislega zelja.

V Gostinstvu se vzroki izgube v glavnem vlečejo iz preteklosti. Nedefiniran koncept razvoja od nastanka do danes vsled česa je prišlo do nenačrtnega predimenzioniranja hotelskih kapacitet na tem prostoru. Finančne težave hotelov pa so onemogočale normalen razvoj in obnovo ostalih gostinskih objektov. Tako so v času padanja povpraševanja glavna cokla zastarela tehnološka in ambientna opremljenost. Razen teh vzrokov so še vedno prisotni notranji – organizacijski in kadrovske problemi, ki se postopno rešujejo.

Ob teh rezultatih je bilo za osebne dohodke v Hmezadu porabljenih 21 milijonov din, kar je 149 % več kot lani. S tem je bil dosežen povprečni neto osebni dohodek na delavca 281.970 din in so bili višji kot v letu 1986 za 139 %. Porast osebnih dohodkov na delavca je

odraz večje naklonjenosti osebnim dohodkom pri odločitvah o delitvi dohodka v posameznih delovnih organizacijah. Prekinjeno je bilo večletno zaostajanje za SRS in dejavnostjo. S tem porastom smo v Hmezadu dohitevi povprečne osebne dohodke v SRS, saj smo v letu 1986 zaostajali za 4 %, in jih tudi prehiteli za 4 %. Istočasno pa so osebni dohodki tudi lovili rast življenjskih stroškov.

V tem trenutku, ko se vse analitske in računovodske službe ukvarjajo z obdelavami podatkov in ko se ubadajo z novimi izračuni na podlagi novih predpisov, je tudi ta ocena poslovanja le groba in nenačrtna. Kaj je bilo v letu 1987 dobro in kaj slabo, je tudi v tem trenutku težko oceniti. Jasno je dejstvo, da tudi večji obseg proizvodnje ni dal boljših rezultatov. Družbeni ukrepi, ki so se iz četrtletja v četrtletje spreminjali, so le zaostrovali pogoje gospodarjenja v Hmezadu, s tem pa narekovali iskanje le kratkoročnih rešitev izven normalnega tehnološkega procesa dejavnosti. Zaskrbljujoče je, da v tem času instrumenti gospodarske politike za naprej še niso znani. To pa v največji meri zavira kakršnokoli predvidevanje za naprej.

M. Drobne

STANOVANJSKO KREDITIRANJE

Vse interesente, ki nameravajo v letu 1988 graditi ali adaptirati stanovanja, obveščamo, da bomo tudi letos odobraval kreditne za:

- adaptacijo ali dozidavo oz. prezidavo stanovanja ali stanovanjske hiše;
- gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše;
- nakup stanovanja ali stanovanjske hiše;
- plačilo lastne udeležbe ob delitvi družbenega stanovanja;
- plačilo odškodnine za pridobitev stavbnega zemljišča za gradnjo od pooblaščenice organizacije;
- plačilo komunalnega opremljenja stavbnega zemljišča ter skupne komunalne naprave (vodovod, telefonski priključek).

Obseg sredstev v te namene in kreditne pogoje bomo objavili naknadno, ko bodo sprejeti na našem zboru koncem tega meseca.

Kdor torej namerava vložiti vlogo za najetje kredita pri naši HiP, naj si torej prične urejati zahtevano dokumentacijo in skupaj z vlogo predloži našim poslovnim enotam, ki so tudi seznanjene, kakšna dokumentacija se zahteva.

Hranilnica in posojilnica
kmetijstva in gozdarstva
ŽALEC

POSVET O KMETIJSKEM ZADRUŽNIŠTVU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Aktualna vprašanja nadaljnega razvoja zadružništva (Leo Frelih)

Sodobno kmetijsko zadružništvo na Slovenskem v primerjavi s klasičnim zadružnim modelom (Matija Kovačič)

Zadružništvo kot spodbujevalec razvoja kmetijstva (Slavko Gliha, Miroslav Rednak)

Kmet kot subjekt, njegova združna organiziranost in sodelovanje pri poslovnih odločitvah (Franc Sunčič)

Zadružništvo 2000 (Katja Vadenal)

Nekateri ekonomski vidiki zadružništva (Romana Pajenk)

Značilnosti povezovanja zasebne gozdne posesti v Sloveniji in možnosti povezovanja kmetijskega in gozdarskega zadružništva posebej v gorskem svetu (Iztok Winkler).

Gradivo in literatura sta na voljo pri avtorjih sestavkov.

Predvsem želimo s predhodno objavo vsebine posveta spodbuditi zanimanje pri kmetih in delavcih v zadrugah ter pri vseh, ki se kakorkoli ukvarjajo z navedeno problematiko. Z vabilom želimo spodbuditi, da bi čimveč udeležencev prispevalo na posvetu lastne ugotovitve ali pa s pismenimi prispevki na Zadružno zvezo pomagalo oblikovati končne pripombe na ustavnem tekstu.

Leo Frelih

Stanje na nekaterih razvojnih projektih

Pregled stanja in nadaljnje usmeritve na naslednjih razvojnih projektih:

1. Gobarstvo
2. Proizvodnja in obdelava zdravilnih rastlin

3. Ribištvo
4. Ovčereja
5. Urejanje pašnikov
6. Kunčereja

Odvečne pomladne vode

GOBARSTVO

Razvojni projekt gobarstva zajema program proizvodnje gob šampinjon in ostrigar, ki je organizirana v družbeni in kooperacijski proizvodnji.

Proizvodnja gob »šampinjon« je v pretežnem delu 85 % organizirana v Hmezadu KZ Drava Radlje. Kapaciteta kompostarne za proizvodnjo substrata znaša letno 1300 ton, kar zadošča za proizvodnjo 160 ton gob šampinjon. KZD Radlje ima na območju Radelj zagotovljen pogodbeni plasma 600 ton substrata. Določene količine substrata proda KZDR tudi izven območja občine. Glede na obstoječo proizvodnjo kapacitete kompostarne niso izkoriščene.

Razen v KZ Drava Radlje je proizvodnja gob šampinjon organizirana tudi pri enem proizvajalcu kooperantu v KK Šmarje s skupno vzgojno površino 650 m² in proizvodnjo 17 ton gob v letu 1987. Proizvodnjo gob šampinjon spremljajo določeni problemi slabe organizacije, stroke in tudi trženje. Z vidika nadaljnjega razvoja ima program

»šampinjon« realne možnosti za vzpostavitev boljše organizacije, obvladovanja stroke in tudi boljšo prodajo oz. trženje.

Proizvodnja gob »ostrigar« je organizirana v DO Kmetijstvo Žalec v družbeni proizvodnji in v KZ Savinjska dolina v kooperacijski proizvodnji. V družbeni proizvodnji je proizvodnja gob ostrigar organizirana v nekdanjih hlevih v Vrbju pri Žalcu na skupni površini 500 m². V letu 1987 je znašala skupna proizvodnja 4 tone gob. V družbeni proizvodnji je proizvodnja gob v fazi razvojno-tehnološke izpopolnitve. V letu 1987 je bila urejena parilnica za lastno parjenje slame in vzgajališče s površino 250 m². V fazi priprav je tudi postavitve avtomatike za izpopolnitev tehnologije vzgoje gob.

V kooperacijski proizvodnji je proizvodnja gob organizirana pri treh kooperantih s skupno površino 300 m² vzgojnih površin. Razen proizvodnje oz. vzgoje gob je v kooperaciji organizirana tudi proizvodnja substrata za prodajo v kmetijskih preskrbah.

PROIZVODNJA IN DODELAVA ZDRAVILNIH RASTLIN

Proizvodnja zdravilnih rastlin je organizirana v DO Kmetijstvo Žalec in KZ Savinjska dolina Žalec, dočim je dodelava v DO Agrina TOZD Sadeks.

V letu 1987 je bil obseg proizvodnje v obeh sektorjih naslednji:

- KŽ - kamilica	11 ha
- meta	4 ha
- melisa	1 ha
- KZSD - meta	1,5 ha
(pri 7 kooperantih)	

Skupaj: 17,5 ha

V letu 1988 se je plan proizvodnje povečal za 3 krat in sicer:

- KŽ - kamilica	45 ha
- meta	4 ha
- melisa	1 ha
- KZSD - meta	1 ha

Skupaj: 51 ha

Kmetijstvo Žalec je proizvodnjo zdravilnih rastlin v letu 1987 tehnološko izpopolnilo, nabavili so lasten kombajn za žetev kamilice, sušenje zdravilnih rastlin pa opravijo na hmeljskih sušilnicah.

Proizvodni rezultati proizvodnje zdravilnih rastlin so bili v letu 1987 zelo dobri zlasti v DO Kmetijstvo Žalec. Dobri rezultati so bili doseženi pri količinski proizvodnji na hektar, kakor tudi pri kvaliteti proizvedenih zdravilnih rastlin.

Velik razvojni napredek je bil dosežen pri dodelavi zdravilnih rastlin v DO Agrina TOZD Sadeks. Na tržišče so dali številne nove proizvode kot npr.: metino olje, kamilan, brinjevo olje, mentolan in kanizan.

Proizvodnja teh eteričnih olj je usmerjena tudi v izvoz (Italija, Švica, Francija, Nemčija in Avstrija).

Med proizvodnjo in dodelavo zdravilnih rastlin so vzpostavljeni dobri poslovni odnosi, ki se odražajo v utrjevanju reprovgerije.

RIBIŠTVO

Ribištvo je kot kmetijska panoga organizirana v družbeni kmetijski proizvodnji v delovni organizaciji Kmetijstvo Žalec. Lokacijsko je organizirana na treh lokacijah:

- **Žovnek** - jezero s skupno površino 45 ha in skupno letno povprečno proizvodnjo nad 30 ton rib (krapov 20 ton in tolstolabika 10 ton). Obstoječe proizvodne površine so izkoriščene do 70 %. Hitrejši razvoj ribištva je na tem objektu oviran zaradi močnega pojava sive »ČAPLE«, ki uničuje mlajši zarod krapov.

Žovneško jezero je tudi večnamenski objekt, saj se preko jezera namaka nad 100 ha hmeljišč.

- **Ribogojnica »LAVA«** pri Žalcu proizvaja izključno postrvi z letno proizvodnjo okoli 30 ton. Proizvodnjo rib v tem objektu spremljajo v zadnjem času problemi pritoka preveč hladne vode v zimskem času, ki povzroča zmrzovanje in v poletnem času previsoke temperature.

- Obalna depresija Vrbje ima 17 ha skupnih vzgojnih površin. Ta objekt je namenjen za drstenje krapov za potrebe proizvodnje krapov na Žovneku.

V nadaljnjih razvojnih usmeritvah ribištva bo potrebno v prvi fazi maksimalno izkoristiti obstoječe kapacitete in vzporedno programirati izgradnjo novih objektov.

Razvojna služba SOZD Hmezad ocenjuje in meni, da je razvoj ribištva glede možnosti izkoriščanja obstoječih danosti prepočasen.

OVČEREJA

Ovčereja je organizirana v KZ Drava Radlje, KZ Slovenska Bistrica, KZ Savinjska dolina in KZ Ilirska Bistrica. Projekt razvoja ovčereje je bil v SOZD Hmezad zastavljen koncem leta 1982. Ocenjujemo, da je v navedenih delovnih organizacijah skupni stalež nad 3000 ovac. Projekt »uvedba ovčereje« v Hmezadu, ki smo si ga zastavili do leta 1985 ni bil realiziran iz objektivnih in tudi subjektivnih razlogov. Menimo, da je SR Slovenija po letu 1980, ko je ponovno pričela oživljati ovčerejo, premalo vzpodbujala (finančno in strokovno-organizacijsko) območja primerna za razvoj te panoge. Kot subjektivni faktor menimo, da smo bili tudi mi sami premalo zainteresirani za pospešen razvoj ovčereje. V Hmezadu je bil najbolj pospešen razvoj ovčereje v KZ Ilirska Bistrica.

Na paši (Gaspari)

UREJANJE PAŠNIKOV

Urejanje pašnikov sodi v sklop intenziviranja kmetijske proizvodnje na travnatem svetu za hitrejši razvoj živinoreje. V Hmezadu smo na tem sektorju kmetijstva v zadnjem obdobju dosegli nadpovprečne rezultate. Ocenjujemo, da je bilo v obdobju po letu 1985 urejenih in usposobljenih za pašo živine nad 3000 ha pašnih površin in sicer:

- KZ Ilirska Bistrica	1000 ha
- KZ Slovenska Bistrica	800 ha
- KZ Savinjska dolina	600 ha
- KZ Drava Radlje	300 ha
- KK Šmarje	300 ha

Skupaj: 3.000 ha

Na urejenih pašnikih je proizvodna usmeritev okoli 75 % za pašo krav molznic, ostale površine se izkoriščajo za pašo ovac, plamenskih telic in pitancev. V letu 1988 planirajo zgoraj navedene delovne organizacije ureditev nad 1600 ha pašnikov. Menimo, da je z urejanjem pašnikov dosežen velik razvojni napredek v živinoreji tako v pogledu povečanja staleža živine, kot kvalitete prireje. Za urejanje pašnikov, preračunano na današnje vrednosti smo pridobili skupno nad 250 starih milijard din.

KUNČEREJA

Prvi začetki razvoja kunčereje so uvedeni v KK Šmarje. Rejski cilj je izključno proizvodnja volne zlasti za izvoz v Italijo. Proizvodnja je organizirana pri dveh rejcih kooperantih s skupnim številom nad 600 kuncev.

Za nadaljni razvoj te panoge je pomemben zlasti komercialni vidik tj. vidik trženja in prodaje, ki je dosedaj oviral hitrejši razvoj.

PREDLOG ZAKLJUČKOV OZIROMA SKLEPOV:

Iz stanja na razvojnih projektih lahko ugotovimo, da je bila pri posameznih razvojnih projektih dosežena različna stopnja razvoja.

Večina novih projektov predstavlja izpopolnitev izkoriščanja obstoječih resursov in kapacitet in to s organizacijskega in ekonomskega vidika (npr. proizvodnja zdravilnih rastlin pomeni v hmeljarski proizvodnji izpopolnitev organizacije proizvodnje in dela ter ekonomike, itd.).

Pri nekaterih nosilcih razvojnih projektov, niso bili v zadostni meri vloženi napor za hitrejši razvoj in realizacijo.

Vsem nosilecem razvojnih projektov se priporoča, da vložijo maksimalne napore za hitrejši razvoj vseh novih projektov.

mag. Ivan Glušič

Tole zaplato boš lahko plačal v treh obrokih

Hmeljar

SETEV KORUZE

V naših razmerah opravimo setev, ko je zemlja segreta na 10 °C. Posebno za pioner hibride velja, da jih sejemo **samo v dobro ogreto zemljo**, ker so zelo občutljivi na mraz (rdeče vijolična barva mladih rastlinic).

Na samo setev se je potrebno dobro pripraviti. Setveni sloj dobro poravnamo in obdelamo do globine 7 cm. Zemlja naj bo drobno grudičaste strukture, ne pa prah (zaskorjenje po prvem dežju). Na tako pripravljeno zemljo sejemo z **naravnano sejalnico**.

Kako si naravnano sejalnico?!

Najprej pri mehanski sejalnici (OLT, IMT-2 in 4 redne) izberemo primeren sejalni krožnik z odprtini, ki ustrezajo širini in dolžini semena. Eno seme naj leže v eno odprtino. Nato pogledamo v navodila sejalnice, če jih še imamo, in izberemo primerno razmerje med zobniki. Sicer pa to naredimo po izračunu in izmeri. Predhodno izračunamo razdaljo v vrsti po naslednjem računu, če je medvrstna razdalja 0,7 m:

$$(r) \text{ razdalja v vrsti} = \frac{14.280 \text{ m}}{\text{željeno št. rastlin/ha}}$$

$$\text{Primer: } r = \frac{14.280 \text{ m}}{86.000 \text{ rastlin}} = 16,6 \text{ cm}$$

Priporočeno število rastlin znaša na ha:

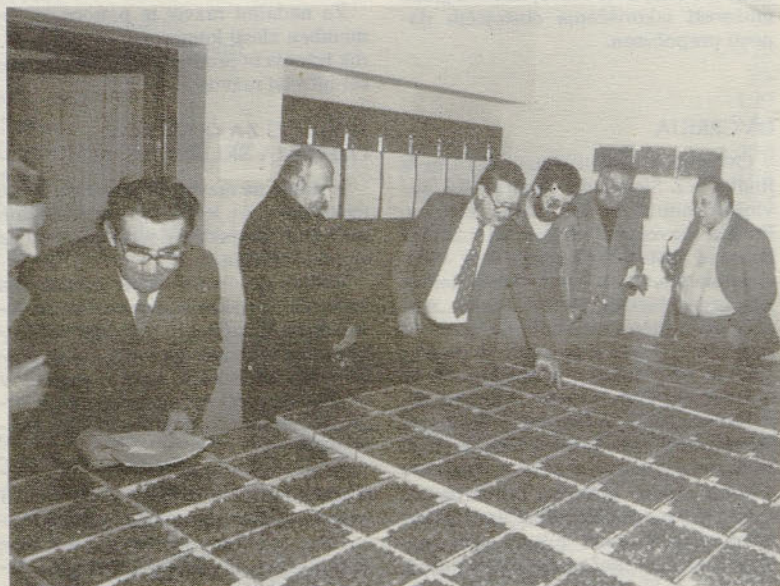
Razred	Število rastlin	
	dobra zemlja	slabša zemlja
100	100.000	92.000
200	90.000	86.000
300	86.000	75.000
400	75.000	65.000

Ker ima seme običajno 92 %, 93 % kalivost in ustvarjamo običajno še napake pri setvi, sejemo še 5–10 % gostejši sklop, da potem dosežemo zgoraj navedeno.

Razdalje v vrsti in setev znaša:

	Izbran zobnik s št. zob za OLT 2 in 4	
	Pogonski zobnik	Zobnik na osi sejalnika
Koruzi FAO		
100 raz.: 14 cm	20	8
200 raz.: 15 cm	17	8
300 raz.: 17 cm	15	8
400–500 raz.: 19 cm	17	10

Sledi preizkus sejalnice, ki jo priprimo na traktor in dvignemo.

V začetku februarja je bila na Inštitutu za kmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu razstava 269 vzorcev kmelja.

Primer:

Izmerimo obseg pogonskega kolesa, ki znaša pri OLT 2 in 4 175 cm. Če enkrat zavrtimo kolo, mora izpasti

$$\frac{175 \text{ cm}}{17 \text{ cm}} = 10 \text{ koruz iz enega sejalnega telesa.}$$

Če tega ne dosežemo, predstavljamo zobniško razmerje, dokler ne dosežemo željenega izmeta.

Šele s tako naravnano sejalnico gremo na njivo, kjer nastavimo globino in prav tako pazimo, da jo vsake toliko časa preverimo. Globina naj znaša 4–5 cm na težki zemlji in 6 cm na lahki zemlji.

Največkrat se poskusa sejalnice radi izogibljemo, pozabljamo pa, da ena manjkajoča rastlina/ha pomeni izpad 0,1 kg zrnja/ha ali 0,6 kg silaže/ha.

Če boste imeli težave z nastavitvijo in preizkusom sejalnice, se obrnite na svojo pospeševalno službo.

Izbor priporočenih hibridov koruze za zrnje in silažo v letu 1988 za področje Savinjske doline

Kultivar	Primernost zrnje	Silaža	Tip zrnja	Zrnje s 14 % vlage v t/ha	Silaža v t/ha	Opombe
1. Bc 175	x	–	Z	11,6	–	
2. Bc 183	x	–	PT	10,5	33,1	
3. ZP 175	–	x	Z	11,3	32,8	
ZPTC 161	–	x	PT	12,7	44,3	
4. Bc 28-11	x	–	PT	6,1	–	
5. P 38-39 DEA	x	x	PT	14,5	52,9	
6. Bc 272	x	x	Z	11,9	46,6	
7. OSSk 247	x	x	Z	12,9	62,6	
8. Bc 318	–	x	Z	14,4	74,5	
9. ZP 330	–	x	Z	14,1	78,0	
10. ZP tc 37 t	–	x	PT	–	–	
11. OSSk 377	–	x	Z	14,9	72,7	
12. Bc 462	–	x	PT	12,8	57,4	

Vsi kultivarji so napisani po vrstnem redu dozorevanja, tj. od najkrajše do najdaljše dobe rasti. Z = zobanka, PT = poltrdinka

Opombe:

Bc 175 in Bc 183, ZP 175 – obrobni, težki predeli in po strnišču ječmena, najbranejša je Bc 183

ZPTC 161 – hriboviti, obrobni predeli in na toplih legah, samo po strnišču ječmena

Bc 28-11 – za zrnje (prašiči) predvsem na obrobju

DEA, Bc 272 – za zrnje na večini zemljišč in za silažo na obrobju

OSSk 247 – za zrnje in silažo na večini zemljišč

Bc 318 OSSK 377 – samo za silažo, obe z veliko mase

ZP 330 – za silažo tudi na bolj kislih tleh

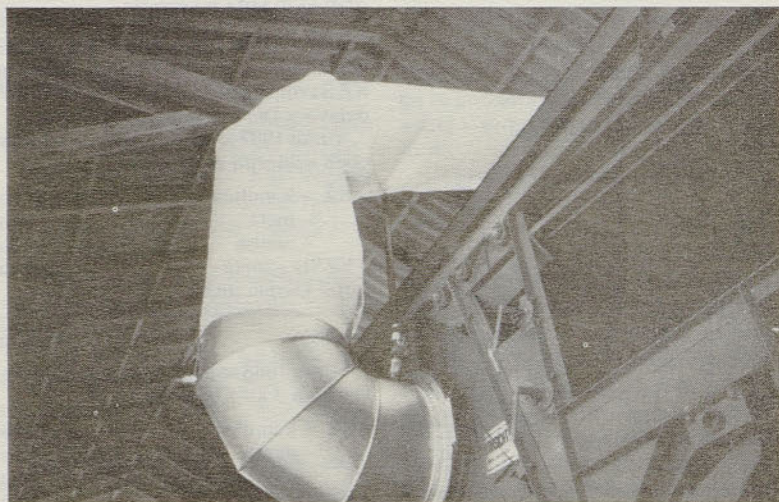
ZPTC 37 – t – za silažo, vendar ne na zemljiščih, ki rada trpijo sušo

Bc 462 – samo za silažo na lažjih in toplih tleh

Poleg teh hibridov bosta verjetno na razpolago tudi še 2 pionerja Eva in Mirna, ki sta primerna za silažo. Posebno Eva gre le na tople lege.

Pa veliko uspehal

Martina Zupančič, dipl. inž. kmet.

Wolf je izpopolnil in prilagodil obiralne stroje novim zahtevam: zmanjšanje izgub pridelka in količine primesi med kmeljem.

VPLIV PREHRANE NA PLODNOST KRAV

Plodnost krav precej vpliva na gospodarnost reje. Ker se problemi pojavijo pri najboljših molznicah v čredi, se nam zdijo še posebej pereči.

Ocenjujemo, da je v Sloveniji v 50 % plodnostnih motenj kriva prehrana, ostali faktorji, ki še pomembno vplivajo, pa so: delo in znanje rejca, hlevska klima, dednost, infekcije, osemenje in drugi.

Prehrana vpliva na vsa dogajanja v telesu in s tem tudi na reprodukcijo. Hranilne snovi, ki jih žival zaužije, se najprej porabijo za delovanje osnovnih življenjskih funkcij, to je za delovanje centralnega živčnega sistema, za notranje organe, okostje, nato za proizvodnjo mleka, za mišično tkivo, na predzadnjem mestu so reprodukcijski organi in, ko so zadovoljene vse te potrebe, se formira rezervno tkivo. Vidimo, da mora žival pokriti potrebe za vzdrževanje in proizvodnjo, če želimo, da plodnost ne bo motena.

Plodnostne motnje se izražajo v raznih oblikah. Našteto jih nekaj: težke telitve, zaostajanje posteljice, vnetja maternice, izostajanje pojave po telitvi, tihe pojave, nepravilno trajanje pojavenega ciklusa, pregonitve, cistične spremembe na jajčnikih, zvržavanje, mrtvorojena teleta, nevitarna teleta in druge.

Le po zunanjih znakih plodnostnih motenj še ne moremo sklepati o vzroku, saj pomanjkanje različnih hranilnih snovi kaže enake znake. Tudi pomanjkanje enega elementa se lahko izraža v različnih oblikah. Težko je najti pravi vzrok, vendar pa velja, da je bolj kot sama jakost napake pomembno, kako dolgo ta traja. Telo je namreč sposobno nekaj časa črpati iz rezerv in vzpostavljati ravnotežje, če pa to traja predolgo, se ravnotežje poruši.

Po telitvi je najpomembnejša oskrba krav z energijo. Živali, ki tedaj izgube več kot 10 % svoje telesne teže, pogosto kažejo motnje v plodnosti.

Tudi pomanjkanje beljakovin, ki se pogosto pojavlja proti koncu zime in na kmetijah, ki krmijo velike količine koruzne silaže, povzroča določene motnje v plodnosti. Te se kažejo kot nespecifična gnojna vnetja maternice, podaljšano obdobje do prve pojave, neredne pojave in tihe pojave. Podobni so tudi znaki prevelike količine beljakovin, ki se pojavljajo na obratih, kjer krmijo velike količine krmil.

Za zimski obrok je pomembno, da vsebuje tako travno kot koruzno silažo in seno.

Za dobro plodnost je pomembno, da so živali oskrbljene z vsemi rudninami in vitamini.

Pri rudninah je na prvem mestu fosfor. Vesnost tega elementa v krmi je precej odvisna od intenzivnosti gnojenja travnih površin. Na reprodukcijo neugodno vpliva tako pomanjkanje kot višek tega elementa, zato je dobro, da poznamo založenost v tleh. Za Savinjsko dolino velja, da fosforja v tleh primanjkuje.

Drugi pomembni element je kalcij. Delež tega elementa v krmi se je zadnja leta precej zmanjšal. Z intenzivnim gnojenjem se je zmanjšal delež detelj v ruši, ki so glavni vir kalcija v krmi. Molznicam ga moramo obvezno dodajati od 2,8 do 3 g na liter mleka in 30 do 37 g za vzdrževanje. V času, ko so krave suhe, ga ni potrebno dodajati.

Kalij je element, ki ga je na našem področju preveč, in se pojavljajo problemi zaradi viškov v krmi. To se še posebej odraža na kmetijah, ki intenzivno gnojijo z gnojivko.

Od vitaminov je najpomembnejši A vitamin. Do pomanjkanja tega pride proti koncu zimskega obdobja in spomladi, še posebej na kmetijah, ki krmijo veliko koruzne silaže.

To je le kratek opis nekaterih vplivov na plodnost. Upajmo, da se bodo rejci ob tem zamislili in spoznali, kolikšen vpliv ima na uspeh njihovega dela prav prehrana živine.

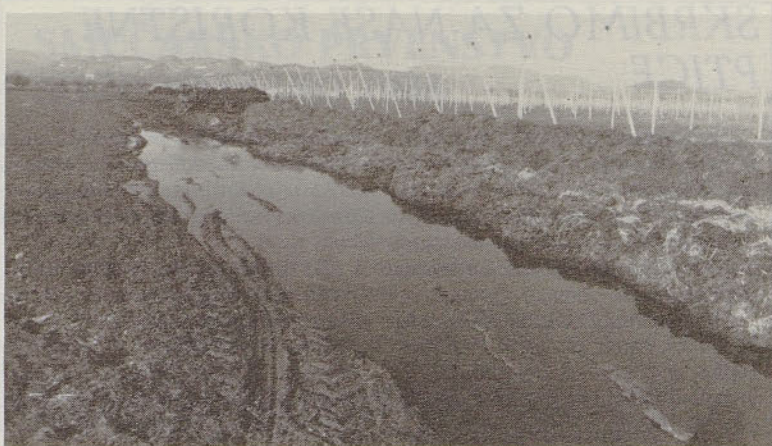
Marjeta Ženko, dipl. ing. živ.

Za namakanje njiv levo od ceste Polzela-Šempeter so skopali pri Čulku v Ločici pod cesto rov za dovodno cev.

Del udeležencev strokovnega predavanja perutninarjem kooperantom KZ Savinjska dolina v salonu gostilne Cizej na Polzeli. Predaval je prof. dr. Erik Špiler iz Ljubljane.

Velika deponija gnoja ob hmeljišču med Rojami in Vrbljem.

90 LET SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA ORGANIZIRANOST ČEBELARJEV IN ČEBELARSTVA V SLOVENIJI

V Sloveniji je bilo v letu 1986 8410 organiziranih čebelarjev, ki so preko 213 družin oz. društev vključeni v Zvezo čebelarskih društev Slovenije. Poleg osnovne organiziranosti se čebelarske družine in društva povezujejo še v 23 občinskih in 3 medobčinske čebelarske zveze. Zveza čebelarskih društev Slovenije je organizirana v skladu s določili zakona o društvih (Ur. l. SRS 37/74) in deluje v okviru SZDL. Osnovne čebelarske organizacije uresničujejo svoje naloge v svojih osnovnih sredinah, na ravni občinskih zvez in ŽCDS, ki je v skladu s samoupravnim sporazumom vključena v Zvezo čebelarskih organizacij Jugoslavije.

Vse opisane oblike združevanja so le organizacijske in nudijo čebelarjem enotno informiranje in izobraževanje s pomočjo čebelarskega glasila in strokovnih publikacij, obveščanje o strokovnih posvetovanjih in simpozijih ter razstavah. Dosežena organiziranost omogoča pretok in prenašanje informacij in usklajevanje interesov čebelarjev v vseh oblikah organiziranosti od družine do ŽCOJ.

Kolikor smo z organizacijskim vidikom organiziranosti slovenskih čebelarjev lahko zadovoljni, pa to ne velja za družbenoekonomske povezave čebelarjev v ustrezne institucije. Čebelarstvo je v naši družbi še vedno pastorek, kateremu je dostop do pravičnega kosa družbenega ko-

lača še vedno zelo otežen, čemur smo krivi tudi sami čebelarji. Čebelarstvo vse do nedavna ni bilo vključeno v srednjeročne in dolgoročne kmetijske načrte posameznih občin in republike in zato tudi ne deležno potrebne družbene pomoči. V zadnjih letih se stanje izboljšuje predvsem na občinski ravni, kjer mnoge čebelarske organizacije že participirajo pri delitvi sredstev za pospeševanje kmetijstva.

Naša Zveza je v zadnjih nekaj letih bolj deležna pomoči pri Zadrugi zvezi Slovenije, pač v okvirih njihovih možnosti. Nekaj čebelarjev in čebelarskih organizacij je organiziranih tudi v kmetijskih zadrugah, ki so organizirane po teritorialnem principu, okoli 2000 pa je pogodbeno vezanih z Medexom in Hmezadom, Mlekama, DE Čebelarstvo v Arji vasi, od tega je največ pogodbenih čebelarjev (ca. 1400), manj pa je delavcev na domu in kmetijskih zavaroancev-čebelarjev.

Ekonomska oblika združevanja čebelarskih organizacij v Živinorejski poslovni skupnosti pri Zadrugi zvezi Slovenije žal še ni zaživela, je pa edina oblika ekonomske integracije, ki je za naše čebelarstvo perspektivna. Šele, ko bo resnično zaživel omenjeni Odbor za čebelarstvo pri ŽPS, bodo tudi čebelarji deležni večje pomoči in priznanja.

A. P.

Žalosten je pogled na prazno Žovneško jezero.

SKRBIMO ZA NAŠE KORISTNE PTICE

Za gozdarstvo, kmetijstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo so ptice zelo koristne. Nenehno celo leto uničujejo drevmu in drugim rastlinam škodljivi mrčes. Med vsemi pticami so za gozdarstvo in sadjarstvo sinice in škorec najkoristnejše.

Med sinice v širšem smislu spada: velika sinica, plavček, menišek, čopka, siva penica, dolgorepka, rumeni kraljiček, rusi kraljiček, brglez, gozdni plezalec in vrtni plezalec.

Škorec je selivec, sinice niso selivke zato poleti in pozimi nenehno opravljajo svoje koristno delo, pomembna je njihova velika plodnost. Zaradi svoje okretnosti v plezanju iščejo hrano povsod, tudi na najtanjših vejicah. Teža enodnevnih hrane ene sinice znaša okoli 150 odstotkov njene lastne teže. Sestoji skoro iz samih žuželk. Uničujejo žuželke v vseh razvojnih stadijih. Njihovo uničevanje škodljivih žuželk je tolikšno, da preprečujejo razvoj izredne množine mrčesa.

In škorec? Ni izbirčen. Žre vse, celo kosmate gosenice gobarja in smrdljive gosenice grizlic. Važno je tudi to, da imamo škorca tako rekoč v rokah. Če namestimo ustrezno število valilnic, ga naselimo lahko povsod, kjer ga potrebujemo. Dnevno poje škorec le 15 do 20 g hrane. Nekaj škorcev v sadovnjaku ga lahko stalno očuva.

Sinicam so zelo nevarne zime. Mraz jih lahko uniči nad dve tretjini, uničuje jih tudi lakota. Zato naj bo naša dolžnost, da jih bomo pravilno in zadostno krmili.

Hrana naj bo mešana in sicer: proso, oves, sončnice in bučnice. Ta hrana je naravna in jo nobeno vreme ne

more pokvariti. Ne polagajmo pa pticam kruha. Vлага ga hitro pokvari, pokvarjen kruh pa povzroča pticam drisko. Hrano polagajmo v krmilnice.

Za prehrano ptic pozimi oderejo na Koroškem lisico, jazbeca ali mačko in obesijo golo truplo teh živali z žico za zadnji nogi med dvema drevesoma in med redkim grmovjem nekaj metrov nad zemljo, da so sinice zaščitene pred skobci. Še bolje je, če telo vzdolž razpolovimo in ga v dveh kosih obesimo. Ptice ga do konca zime obključujejo do skeleta.

Poznamo tudi zelo dober recept: v skledi ali v loncu razstopimo goveji loj. Razstopljenega vlijemo na hrano, ki smo jo izbrali za sinice, in vso to gmoto mešamo, dokler moremo. Hrano moramo v loju enakomerno razdeliti. V razmerju 1 kg loja in 1 kg hrane. Ko se loj strdi, gmoto poljubno oblikujemo. Tako pripravljeno pogajo obesimo potem v mrežasti vreči iz motvoza, ki ima večja okna, na vejo drevesa par metrov nad zemljo. Lahko pa takšen kolač tudi razkosamo ter posamezne kose položimo v krmilnico ali kam drugod. Tako konservirani hrani ne škoduje niti veter niti dež niti mraz in se ne more pokvariti, poleg tega pa tudi greje.

Kjerkoli pozimi hranimo sinice, moramo namestiti tudi valilnice, v katerih najdejo ptice zavetje in prenočišče, obenem pa moramo paziti na njihove sovražnike.

Delo z valilnicami prepustimo pod strokovnim nadzorstvom mladini. S tem bo našla zopet pot do večne stvarnice – narave, kar ji bo v korist.

LOVRENC Ogrisi

KVIZ – Mladi in kmetijstvo

Tudi letos je Hmezd KZ Savinjska dolina s pomočjo OK ZSMS organizirala kviz – Mladi in kmetijstvo. Zmagala je ekipa MGD Matke, ki se je udeležila regijskega tekmovanja v Šentjurju. Kot novost sta letos tekmovali dve ekipi pionirskih kmetijskih zadrug Braslovče in Vransko, ki sta tekmovali izven konkurence.

Vrstni red: 1. MGD Matke 25 točk, 2. AMZ Braslovče 20 točk, 3. AMZ Prebold 19 točk, 4. AMZ Trnava 19 točk, 5. AMZ Tabor 18 točk, 6. AMZ Šempeter 16 točk, 7. AMZ Polzela 15 točk, 8. AMZ Vransko 7 točk, 9. AMZ Petrovče. Izven konkurence PKZ Vransko 21 točk in PKZ Braslovče 10 točk.

Koordinator AMZ Matej Čulk

DRUGA ŠOLA HMELJARSTVA ZA MLADE

Pod tem naslovom je bil v 1. januarjski številki 1988 Hmeljarja priobčena slika udeležencev te šole z dvema predavateljima, ki sta si ravno v tem trenutku, ko nas je obiskal urednik, podajala kljuko. Če ste predavatelja na sliki spoznali ali ne, naj dodam, da nas je vseh predavateljev bilo 14. Med nami tudi razredničarka dipl. inž. kmet. Martina Krajnc. Vsi, razen razredničarke smo iz Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu. Letos smo poslali v ogenj tudi že naše mlajše agronome, da se bodo usposobili za tovrstno izobraževanje, ko se je treba navaditi na publiko, prebiti tremo in pridobiti rutino.

V letu 1985–86 je prvo tovrstno izobraževanje končalo 24 mladih, bodočih gospodarjev. Letos jih je v razredu 13, ki bodo v času, ko ta prispevek pišem, pa do izida Hmeljarja, teste že opravili. (Šolo so končali vsi. Op. urednika)

Slušatelji te šole poslušajo 84 ur, teme smo ustrezno na snov razdelili po urniku. Pauk je trajal 3 tedne v presledkih, vsak dan po 6 ur. To je za vse izredno naporno. V prvi šoli smo imeli strnjene tri tedne. Letos smo pouk razdelili na decembrski, januarjski in februarjski teden. Slušatelji ugotavljajo, da bi kazalo še bolj »razbiti« dneve, zlasti še, ko je lepo vreme, ki ga letošnja zima ponuja. Z veliko volje do šolanja se morajo odpovedati delu doma. Ko smo programirali teden, nismo vedeli za »muhe« te zime.

Učna snov zajema celotno hmeljarstvo:

1. Pomen hmeljarstva v svetu, doma in razširjenost.

2. Hmeljna rastlina, kultivarji, razvojni ciklusi, vzgoja novih kultivarjev.

3. Razmnoževanje hmelja in narava nasadov,
4. Gradnja in vzdrževanje žičnic,
5. Oskrba rastlin,
6. Varstvo rastlin,
7. Tla in obdelava,
8. Prehrana, gnojenje, namakanje,
9. Tehnika obiranja, čas zrelosti,
10. Sušenje in skladiščenje,
11. Ekonomika pridelovanja,
12. Organiziranost hmeljarstva.

Med letom smo imeli praktični del. Zato smo učence povabili v sezoni štirikrat na praktične vaje, tako so tudi s te strani pridobili določeno znanje, čeprav so vsi že kar precej »prekaljeni hmeljarji«. Ista, sicer okrnjena skupina, si je ogledala tudi sejem hmeljarske mehanizacije v ZR Nemčiji ob lastnem financiranju.

Za naslednjo sezono menimo v tem trenutku, da podobne šole ne bomo organizirali. Če pa bi bilo zanimanje vsaj tako kot letos, bi se ponovno odločili zanj, zato gotovo pa čez dve leti. Vemo, da je takšnih, znanja željnih in potrebnih še veliko med mladimi gospodarji. »Učenci« ugotavljajo, da so veliko pridobili. Vsi, ki uspešno opravijo test, dobijo spričevalo, ki bo vsakemu še kako prav prišlo v letih, ko bodo rabili dokumente.

Ravnatelj

Milan Dolinar, dipl. ing. kmet.

Okrogla miza o kmetijstvu

Republiška konferenca ZSMS je 29. februarja organizirala v dvorani hmeljarskega doma v Žalcu okroglo mizo o kmetijstvu. Sodelovali so tudi najvišji predstavniki univerze in republike.

Kdor preveč podsekuje, korenine svoje domačije rujel

GOZDARSKI NASVETI

Motorna žaga drevje hitro podira, gozd pa počasi raste.

Oglej si vsako drevo v svojem gozdu in spoznal boš, da ga moraš gojiti. Vi-harji, razne bolezni, škodljive žuželke podirajo gozd po svoje. Človek pa živi v nenehni borbi z njimi. Oborožimo se z zaščitnimi sredstvi, kakor svetujejo gozdarji. Posebno še: preženimo kostonjevega raka, če ne bo rak pregnal ves kostonj iz Slovenije! Skrbimo za gozdni red, nered je vaba lubadarjem in podobni tovaršiji požeruhov lesa! Če bomo delali tako, bomo imeli več lesa v gozdu. Pri odkazovanju gozdnega drevja glej na gozd in ne na izkupiček!

Gozd raste počasi. Petkrat hitreje rastejo topoli in njihova tovarišija, kot so jelša, lipa, jesen, rdeči hrast itd. Kje bi jih lahko gojili? Ob cestah, vodah, med polji, na pašnikih in travniških površinah. V 15 do 20 letih zraste topolovo drevo do debeline od 30 do 50 cm prsnega premera (odvisno od rastišča). Ali ne bi bila to bogata »žetev lesa« izven gozda, ki je celo prosta gozdnega sklada in ostalih dajatev. Priporočam, da čimprej pričnete s prvimi nasadi topolov.

Gozd je tvoj najboljši, zvesti prijatelj. Zakaj si mu s svojimi posegi vanj sovražen in jemlješ preveč lesa, kradeš njegov prirodni gnoj-listje, naženeš v gozd živino, da po mili volji tepta mlado rast in uničuje rodnost rastišča?

Lovrenc Ogrisi

Kmetijske preskrbe, najboljše pa blagovnica DO Agrina, so založene s semeni vseh vrst.

Razmišljanje upokojenca

V življenju nastopijo trenutki, ko se človek ne zaveda krute sedanosti, zaplava kot ptica v neskončne višave in od tam s pogledom objema svet pod seboj. Takšno prijetno vzdušje me je obkrožalo zadnje dni decembra ob razmišljanju na čas, ko sem bil še aktiven v službi obkrožen s sodelavci, s katerimi sem sodoživljal tako lepe kakor tudi težke trenutke. Kljub vsemu, bilo je lepo. Toda čas beži in naenkrat sem se znašel v penziji izločen iz tega okolja, v katerem sem prebil nekaj deset let. Stiki z bivšimi sodelavci so postajali bolj redki, lahko bi rekel zgolj naključni, zato mi je veliko pomenilo vsakoletno srečanje upokojenecov, na katero nas je povabila naša delovna organizacija, pri kateri smo bili nazadnje zaposleni. Na tem srečanju smo se sestali stari prijatelji, se malo pogovorili, obujali spomine na nekdanje dni ter zaupali drug drugemu

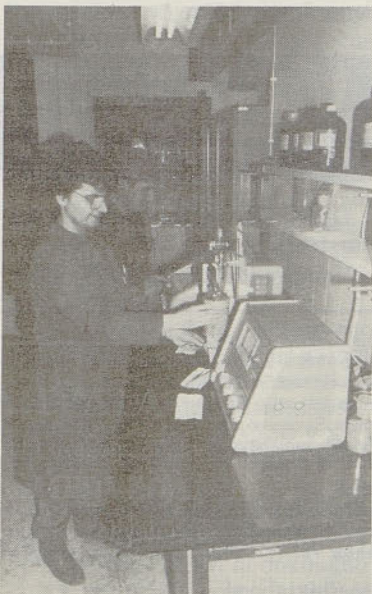
svoje težave in tako doživljali na svoj način kanček sreče in zadovoljstva. Z zanimanjem smo prisluhnili tudi poročilu vodje DO o uspehih kakor tudi o težavah, s katerimi se mora spopadati kolektiv. Ko nam je direktor DO zaželel dobro počutje in vso srečo v nastopajočem letu, me je obšlo prijetno občutje in zadovoljstvo ob zavesti, da nismo pozabljeni. Takšna pozornost je mnogo več vredna kot pa suhoparna uradna pogostitev s sendvičem in 2 deci vina. Tako menim jaz, čeprav nekateri mislijo drugače. Ob takem premišljevanju me je obšel nepopisen občutek sreče, ki pa je bil na žalost zelo kratkotrajen, kajti na vrata je potrkal pismo, ki je prinesel položnico za plačilo davka namesto vabila na srečanje upokojenecov, kot sem ravno takrat sanjal.

V trenutku sem se zavedal, da so to, kar sem zgoraj napisal, bile le lepe sanje, resničnost pa je na žalost drugačna. Važno je, da imamo vsaj sanje lepe.

Stane Pravdič

Razbremenilni kanal Ložnice na Polzeli je lepo očiščen in urejena bregova.

V laboratoriju DO Hmezad exp.-imp. določa količino lupulina v hmelju tehnika Damijana Kukovnik, rezultate pa rado vedno pričakuje vodja briketirnice Viki Škorjanc.

Celje

ZVEZA KOMUNISTOV

ZA UČINKOVITEJŠE POLITIČNO DELOVANJE

– Po končanih programsko-volilnih sejah osnovnih organizacij ZKS je bil februarja prvi razgovor s sekretarji osnovnih organizacij ZKS in predsedniki konferenc komunistov v združenem delu in krajevnih skupnosti v novi sestavi. Predvsem se bodo pogovorili o metodah dela osnovnih organizacij in organov občinske organizacije ZKS ter pripravi na konferenco celjske občinske organizacije ZKS. Na temelju sprejete usmeritve občinskega komiteja ZKS bo letošnja konferenca celjskih komunistov namenjena obravnavi bistvenih vprašanj nadaljnjega razvoja celjske družbenopolitične skupnosti. V okviru take vsebinske opredelitve bodo pripravljena tudi poročila za to konferenco.

SMUČARSKO PRVENSTVO SOZD HMEZAD 1988

Športno rekreacijsko društvo Hmezad je 19. februarja organiziralo na Golteh smučarsko prvenstvo SOZD Hmezad v veleslalomu in smučarskih tekih. V veleslalomu so moški tekmovali v treh starostnih skupinah, ženske pa v dveh, v tekih moški v dveh in ženske v dveh skupinah po propozicijah Agroskija. Najboljši se bodo udeležili 11. Agroskija, 4. marca tudi na Golteh.

Prvenstva so se udeležili številni smučarji v ugodnem vremenu. Zaključek in razglasitev rezultatov sta bila v dvorani TZO Trnava.

Rezultati – VELESALOM: Ženske nad 30 let – 30 tekmovalk: 1. TURK Nuša AG – 43,36, 2. KRESNIK Kristina KZD – 45,81, 3. KROFLIČ Marija AG – 47,43, 4. ROJC Nuša DSSS – 49,40, 5. PRIDIGAR Marijana KZD – 50,69. **Ženske do 30 let** – 44 tekmovalk: 1. LAZNIK Martina KZSD – 38,46, 2. ŠPORIN Mojca EI – 39,71, 3. GRUBELNIK Marinka KZD – 40,04, 4. ŠPORINJOŠT Jana KZSD – 43,40, 5. ŠPORN Jolanda KZ – 44,56. **Moški nad 45 let** – 24 tekmovalcev: 1. GRUBELNIK Drago KZD – 37,37, 2. STOJAN Pavel EI – 42,00, 3. VOJK Ivo MI – 47,11, 4. ŠKETA Janez KZ – 47,17, 5. STEPIŠNIK Srečko KZ – 49,84. **Moški do 45 let** – 88 tekmovalcev: 1. HUDERNIK Anton KZD – 34,23, 2. RIBIČ Marjan KZSD – 37,03, 3. MASTNAK Jože KZSD – 37,85, 4. VRHOVEC Dušan DSSS – 37,99, 5. KOS Marjan KZSB – 38,29. **Moški do 30 let** – 119 tekmovalcev: 1. HRIBERŠEK Branko MI – 37,17, 2. DOLAR Marko KZSD – 37,83, 3. TERŽAN Jože SM – 38,67, 4. ROJNIK Alojz KZSD – 38,94, 5. GORŠEK Matjaž KZ – 39,57. Nastopilo 305 tekmovalcev in tekmovalk.

TEKI: Ženske nad 35 let – 1 tekmovalka: 1. KRESNIK Kristina KZD. **Ženske do 35 let** – 2 tekmovalki: 1. PISNIK Vika KZD, 2. TURK Nevenka AG. **Moški nad 35 let** – 3 tekmovalci: 1. HAUSER Alojz KZD, 2. PAVLINC Vinko KZ, 3. SVET Edo KZ. **Moški do 35 let** – 6 tekmovalcev: 1. ZUPANC Vinko KZSD, 2. MARKAČ Mirko KZD, 3. PUČKO Bojan AG, 4. KRALJ Andrej ST, 5. VEDENIK Dušan KZSD. Nastopilo 12 tekmovalk in tekmovalcev. Skupaj nastopilo 317 delavcev in združenih kmetov SOZD HMEZAD ŽALEC.

EKIPNE uvrstitve je imelo 15 DO, DS, najboljše pa so bile: 1. AGRINA ŽALEC, 2. KMETIJSTVO ŽALEC, 3. HMEZAD EXPORT-IMPORT ŽALEC, 4. KZ DRAVA RADLJE, 5. DSSS SOZD, 6. KZ SAVINJSKA DOLINA ŽALEC, 7. STROJNA ŽALEC, 8. MINERVA ZABUKOVICA, 9. TAJFUN PLANINA, 10. KK ŠMARJE PRI JELŠAH, 11. DS IB ŽALEC, 12. KZ SLOVENSKA BISTRICA, 13. CELJSKE MLEKARNE ARJA VAS, 14. CELJSKA MESNA INDUSTRIJA CELJE, 15. GOSTINSTVO-TURIZEM ŽALEC.

Prvi trije v vsaki kategoriji so prejeli kolajne, prve tri DO ekipno pa pokale. A. A.

Učiteljica: Kdor mi bo jutri zjutraj odgovoril prvi na vprašanje, bo lahko šel domov? Zjutraj je bil kateder ves popisan s kredom. »Kdo je to storil?« se je razburila učiteljica. »Jaz«, se je oglasil Samo in rekel »Na svidenje«.

ZA BOLNIŠNICO V CELJU

IO Odbora podpisnik Družbenega dogovora modernizacije bolnišnice v Celju poziva vse delovne ljudi in občane k nadaljnjemu zaupanju in pripravljenosti vseh in vsakogar za solidarnostno zbiranje in združevanje sredstev za nadaljevanje izgradnje modernizacije bolnišnice v Celju.

Naš skupni cilj – dokončanje izgradnje modernizacije bolnišnice v Celju, bomo dosegli le z doslednim uresničevanjem zastavljenih in sprejetih aktivnosti in nalog v zvezi z zbiranjem in združevanjem sredstev ter nadaljevanjem izgradnje modernizacije bolnišnice v Celju, ki v teh težkih finančnih in gospodarskih razmerah terjajo izredne in velike napore vseh nas.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta

Jožeta MEDVEDA

iz Braslovč se zahvaljujem vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje in ga pospremili na zadnji poti.

Posebej še zahvala sodelavcem Vrtnarstva Celje.

Jože Medved

Osamljene.

Nenavadne muhe Tavžentrože

Zgodba ni stara, pa tudi rosno mlada ne. Je pa iz naše doline

Prislanova kmetija je znana po dolgem in počez. Znana po urejenosti, skrbnem gospodarjenju.

Vsega je bilo na pretek: dela, jedače, pijače, denarja, pa tudi dobrosrčnosti. Zato Prislanova za tavrharje nikoli nista bila v stiski.

Kmetijski strokovnjaki, ki so prihajali na ogled, so drug za drugim dajali pripombo: vzorna kmetija.

Nekaj je vendarle bilo, ki je Prislanu in Prislaniki grenilo takrat lepo kmečko življenje: naraščaja ni in ni hotelo biti. Oba sta hodila od specialista do specialista. Toda, kakor je dejal prvi, je dejal tudi zadnji.

– Čas je najboljši zdravnik.

In res je bil: minilo je deset let zakona, ko je Prislanica povila srčkano deklico; za Veroniko sta jo krstila. Bržkone sta oba Prislana brala zgodbo o Veroniki Dese-niški.

Tako, z rojstvom Veronike je bilo pri Prislanovih tako rekoč vse. Vendar Pris-lana nista mogla vedeti, kolikšno skrb prinaša to srčkano dekletce.

Veronika je rasla in se razvijala kot najboljša sorta hmelja. Toda komaj je malo odrepila, vedno je kaj našpičila. Bila je pravi vrag doma, na vasi, v šoli. Učitelji so nenehno tožili.

– Ta otrok vama bo delal večne skrbi!

Toda starša sta bila nepopisno zaljubljen v prelepo deklico in sta ji vsak pre-stopke oprostila.

Menda je hodila v peti razred, ko lepega dne privihra domov in s praga na ves glas oznani.

– Očka, mamica, jaz sem zaljubljena!

Ker je zgodaj postala ženska, sta se Prislana na moč prestrašila.

– Veronika, saj si še vendar otrok!

– Otrok gor ali dol, toda vem, kako se »delajo« otrocki. Kaj si želita, punčko, fantka? Fantka, seveda, fantka!

Mnogi so govorili, da je otrok malo čez les. Kar pa še malo ni bilo res, saj je bila v šoli vedno med najboljšimi. Zdravje jo je razganjalo in bila je tudi polna humora. In doma se je lotila vsakega dela. Pa kaj naj rečeta starša tej pridni punčki?

V sedmem in osmem so jo fantje resno oblegali, Veronika se je spretno izmikala. Ko je fant pomislil na tisto najslajše, je odgovarjala:

– Danes ne, jutri, jutri!

Kam po končani osnovni šoli? Kam drugam v Maribor na kmetijsko. Taka je bila tudi želja obeh Prislanov. Pri tem pa strah: Kaj če zaide na stranpota, če postane cipica?

In je šla kot prava kmečka damica. Sicer se je pogosto vračala. Tudi Prislana sta menjaje hodila na govorilne ure. Vedno sta slišala:

– Izredno nadarjena, toda živ vrag, v razredu je vsem fantom zmešala glavo.

Sicer starša nikoli nista zvedela, kaj pravzaprav počne, ko ni v šoli. In se je zgodilo, da je imela razredna skupnost svoj zbor. Veronika je bila predsednica. Bila je pravi jezični dohtar, ki je tudi razredniku očitala napake. Razjezil se je in zakričal:

– Jezik za zobe, ti tavžentrožal!

In tako je neuradno izgubila svoje pravo ime. Vsi so jo klicali Tavžentroža.

Zlati grmiček! se je odrezala, ker je dobro obvladala botaniko in tako vedela, da ponekod tavžentrožo poimenujejo tudi – zlati grmiček.

Čas pa hitro teče... Ker je četrti razred izdelala z odliko, ji ni bilo treba misliti na maturo. Dober ali pa slab glas sežeta v deveto vas. Ko se je vračala domov kot nekako zaresna hmeljska princesa, so nekateri švrkali z jeziki:

– Glejte, Prislanova Tavžentroža se je vrnila!

Toda Tavžentroža jo je kmalu mahnila v Ljubljano. Na agronomsko fakulteto. Starša je veselilo, pa ta večni strah, kako bo s hčerkico v Ljubljani, čeprav ju je vedno tolažila:

– Bodita brez skrbi, vajina Tavžentroža bo študirana kmetica.

Mogoče res. Tudi na novo ime sta se privadila. V pismih, ki jih je pogosto pošiljala, je vedno pripisala: Vajina Tavžentroža, vajin zlati grmiček.

Odlična dijakinja v Mariboru, odlična študentka v Ljubljani. In ko je končevala študij, je lepega dne prispelo pismo z nenavadno vestjo: Draga mamica, dragi očka! Zdaj sem pa zares postala mamica. Moja prijateljica sta se smirno ponesrečila, njun čudoviti sinek je ostal brez staršev. Star je štiri leta in sklenila sem, da ga posvojim. Bosta huda, ko ga bom pripeljala domov? Prosim, nikar!

– Dobra najina hčerka, ti ga samo pripelji! sta hitro odpisala.

Veronika je študij razen diplome in strokovnega izpita končala. In napočil je dan, ko se na Prislanovem dvorišču ustavi taksi. Izstopita še vedno nadvse brhka Veronika in čedkan čmolas fantiček; šofer hitro razloži prtljago. Prislana stojita kot okamenela. Veronika pa vsa vesela objema mater, očeta in fantku razlaga.

– To je zdaj tvoja babica, to je zdaj tvoj dedek. No, lepo pozdravi.

– Dober dan babica, dober dan dedek! prav nič sramežljivo pozdravi fantek; tako ga je bila Veronika že v Ljubljani naučila.

– Tale pa je Janezek, moj sinek. Ali ne, Janezek? je Veronika pobčka tesno privila.

– Ja, mami... Ali bom zdaj tukaj doma? Kje pa imaš konja, krave, bikce, telčke, prašičke, putke, velikega petelina in hudega volčjaka Sultana?

Kakor sta bila Prislana trda kot dreno-va korenina, je obema šlo na jok. Ne od žalosti, od sreče, da imajo fantka pri hiši, mogoče bodočega gospodarja.

Vaščani so se čudili, modrovali, obrekovali, sklepali.

– Tavžentroža ima otroka! To je nemo-goe, ko pa nosečnosti niti opazili nismo. Najbrž kakor Marija, ki je Jezusa od sve-tega Duha spočela. Še se godijo čudeži, še še...

Ko pa so vaščani zvedeli vso resnico, so Prislanovo visoko šolano dekle občudovali.

– Ne, to ni Tavžentroža, to je Veronika Dese-niška!

Vzdevek Tavžentroža je čez noč izgi-nil, Janezek pa je kmalu postal ljubljene-c vaških otrok. Ponudbe za imenitne slu-žbe so kar deževale. Veronika pa je vse odklonila.

– Nenavadne muhe Prislanove Tavžentrože so v tolmunu Savinje utonile. Ostala bom doma, pomagala materi in očetu. Moram odslužiti vse skrbi, ki sta jih imela z menoj. Misli-la sta, da sem se iz-ven šole predajala cesti kot »lahko« dek-le. Doštudirala sem v najkrajšem mož-nem roku in vsa leta sem gojila šport. No, fantje, kar pomerite se z menoj!

Snubcev je bilo še in še, toda še vedno nabrita Veronika jih je premeteno odga-njala. Samo do poljubka je prišlo, dlje ne. In tudi poljub je bil za vsakega snub-ca neznanka sreča, saj je bila Veronika daleč naokoli najlepše kmečko dekle.

– Samica nikakor ne bom ostala. Tudi devica nisem. Sporoko pa bom počakala, da moj Janezek vsaj osnovno šolo konča. Dotlej pa bom pridno kmetovala, saj ni-sem zastoj končala agronomije. Ali ne, moj sinek? je z nežno roko privila čmola-sega in modrookega Janezka, ki je na

mah postal bonbonček obeh Prislanov. Stari Prislan se je pred vaščani rad pohvalil.

– Ta bo moj naslednik!

Z vrnitvijo Veronike se je življenje po-polnoma spremenilo. Zdaj je režirala ot-roške in odrasle igre; pri otroških je bil Ja-nezek vedno zraven. Organizirala je pevski zbor, ustanovila je telovadno društvo; pridobila si je ugled in spoštova-nje. Večletna redna telovadba ji je dala moč, lotila se je še tako težkega kmečke-ga dela. Za sinkovo poslastico pa sta za-jezdila iskrega Miška, zdirjala po gozd-nih in poljskih stezicah, po mejah širnih hmeljišč. To je bil čas, ko je Veronika od srca zapela.

– Kmetič veselo na svetu živi...!

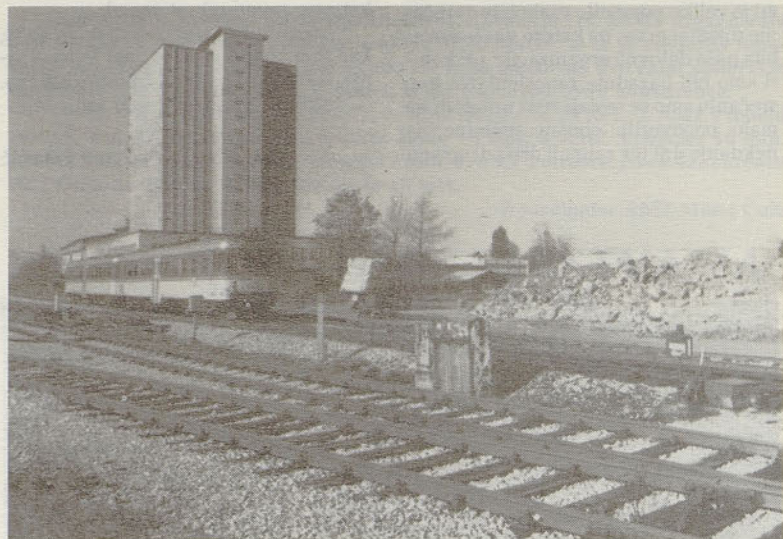
Drago Kumer

Spoznana fotografija

Na 10. strani 1. Hmeljarja 1988: Ude-leženci praznovanja 25-letnice Bano-vinske Kmetijske šole v Šentjurju pri Celju 1934. leta. Sporočil dipl. ing. Vid Korber.

Letos je pomladno cvetje cvetelo že za kulturni praznik.

Tu se bo čez cesto in železniške tire vila žalska obvoznica.

KMETICA

Nekdaj v mladih letih sem z zemljo se trudila. Kaj vse za njo sem strila, da sad mi je rodila!

Leta hitro so minila, poplačan bil je trud in znoj, ko v rosnih letih sem vesela delala zgolj za obstoj.

Le spomin je še ostal na leta sredi zemlje, ko trta sredi trav užitke mi ne jemlje.

Štefanijska Prislan

Vremenski PREGOVORI

Sušec

Če bo v sušcu zemlja preveč pila, bo poleti manj dobila.

Če na 40 mučenikov (10. 3.) ni lepo, še 40 dni ne bo.

Lažje je čuvati krdelo bolha, ka-kor ženo, ki se ne zna.

Kdo je požrl moj boljši jutri?

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajst-dnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svoje poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmezad«. Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec.

Za obveščanje in strokovno delo med hmeljarji in delavci je Hmeljar prejel priznanje Zve-ze sindikatov Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, Savinovo priznanje občine Žalec in pri-znanje Poslovnega združenja za hmeljarstvo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo »Styria« Celje-Maribor.

Predsednica uredniškega odbora: Ivanka Kragl.

Člani: Darko Simončič, Pavlina Glušič, Marija Kroflič, Jožica Krajšek, Nives Jerman, Milan Kolar, Branko Povše in predstavnik Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo mag. Milan Zolnir. Uredništvo: Glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. kmetijstva, novinarica Marjana Natek.

Strokovno prilogo za hmeljarstvo ureja Vili Vybihal.

Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. Tisk Aero Celje – TOZD Grafika. Uredništvo je v SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141. Cena izvoda je 600 din.

Na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS Slovenije je oproščen temeljnega pro-metnega davka.

Milan VERONEK

IZBOLJŠAVE MALIH OBIRALNIH STROJEV

Gospodarnost in strogi kriteriji prevzema in prodaje hmelja s poudarkom na kvaliteti, predvsem na vsebnosti alfa kislin eteričnih olj, zdrobljenosti hmelja, količine primesi med hmeljem narekujejo poleg gospodarnosti pridelave tudi kvalitetenjše spravilo pridelka, predvsem obiranje hmelja. Ugotovljeno je, da kvaliteto pridelanega hmelja pri spravilu v mnogih primerih bistveno poslabšamo. Pri tem ima velik delež strojno obiranje. V praksi, pa tudi z meritvami je ugotovljeno, da je kvaliteta obiranja pri posameznih vrstah obiralnih strojev bistveno različna. Slabo ali slabše delovanje nekaterih obiralnih strojev, pa nima za posledico samo zmanjšanja kakovosti, ampak je le to povezano s povečanimi izgubami pridelka.

Od uvedbe strojnega obiranja pri nas pa do danes, na obiralnih strojih ni bilo narejenih bistvenih kvalitativnih sprememb. Po popolniti tržišča pri izdelovalcih obiralnih strojev ni bilo več interesa za večja vlaganja v razvoj in izboljšave, za izboljšave obstoječih obiralnih strojev pa je bil interes v preteklosti še toliko manjši. Zato so morali in še morajo zanje poskrbeti hmeljarji sami. Pogoste pripombe na slabo delovanje malih obiralnih strojev pri nas so narekove resnejši pristop k reševanju te problematike. Inštitut za hmeljarstvo Žalec in Strojna Hmezd Žalec sta v letu 1985 začela družno z izboljšavami obiralnega stroja tip Wolf WHE-SOH 280.

Pri vrednotenju kvalitete strojnega obiranja opredeljujemo pomembnejše parametre: doslednost obiranja (ostanek storžkov na trtjah), količina nepoškodovanih storžkov, količina poškodovanih storžkov, količina plev in količina primesi. Količine alfa kislin običajno za vrednotenje kvalitete obiranja ne ugotavljamo, saj je znana odvisnost med količino le-teh, zdrobljenostjo in primesi. Zaradi povečane zdrobljenosti in večje količine primesi, listja, pecljev, vejic in trt med hmeljem je lahko količina alfa kislin bistveno zmanjšana.

Poškodbe storžkov v obiralnem stroju nastajajo pretežno v obiralniku, delno pa tudi v avtomatskem obiralniku in na nekaterih mestih na poti pri pretoku obrane mase iz obiralnika v čistilnik. V čistilniku se drobljenje hmelja v večji meri praviloma ne pojavlja. Slabo delovanje čistilnika se izraža v večji količini primesi.

Zasnova obiralnih strojev Wolf – Wolf Strojna in Allaeys je slična. Pri izboljšavah smo se opredelili za obiralni stroj Wolf tip WHE 280, ki je pri nas najštevnejše zastopan. Obiralni stroji tipa WHE so kompaktne izvedbe, sklopi, glavni obiralnik, avtomatski obiral-

nik, čistilnik, trtozreznica in drobilec odpadkov s puhalnikom so sestavljeni v kompaktno celoto. To sicer daje stroju določene prednosti, otežkoča ali pa celo onemogoča pa tudi večje konstrukcijske spremembe in dopolnitve.

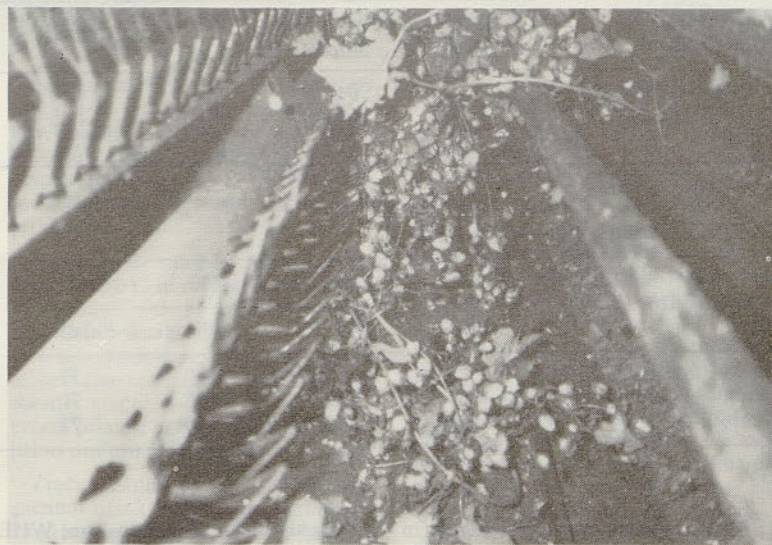
Osnova za načrtovanje izboljšav obiralnega stroja tip Wolf WHE 280 je služila predhodno izdelana analiza delovanja tega stroja.

Ugotovili smo, da se v obiralniku poškoduje in zdrobi največ storžkov. Pri klinasto nameščenih obiralnih valjih obiralni prsti zadevajo v ne dovolj približane storžke, tangencialno in ne dovolj na polno, da bi jih odtrgali, ampak jih le okrušijo, kar se dogaja v večji meri, če so obiralni prsti že poležani. Že obrani storžki se posamezno tudi zatikajo v zanke obiralnih prstov, ki so proti vrhu ostro zožene. Pri ponovnem udarcu obiralnega prsta ob rastlino se ujeti storžki zdrobijo. Majhna distanca med obiralnimi valji in obratnosmerna rotacija sta ovira za hitrejši pretok obrane mase iz prostora obiralnih valjev na transportni trak, pri čemer so že obrani storžki še izpostavljeni udarcem. V veliki meri je oviran pretok obrane mase tudi ob preveč ukrivljeni steni pred prvim spodnjim obiralnim valjem, na katero se kaj hitro nabere lupulin in drugi rastlinski deli, tako da nastane obloga, debela nekaj cm, ki seže tik do obiralnih prstov, kar povzroča drobljenje hmelja v tem predelu obiralnika v večji meri. Kritično mesto je tudi v zadnjem delu obiralnika na mestu, kjer bi naj vsa obrana masa razen vejic, stekla s prvega transportnega na drugi, nižje ležeči transportni trak, panoge pa v avtomatski obiralnik. Pretok hmelja ovira manjši valj za prvim transportnim trakom, posebno v primerih, ko se nanj navijejo še konci vrvice in deli rastlin (zalistniki, trte) in prehod v celoti zaprejo. V tem primeru meče zadnji spodnji obiralni valj obiralnika obrano maso s precejšnjo silo v rebričasti valj, kjer nastanejo nadaljnje poškodbe, obrana masa pa potuje s prvega transportnega traku na drugi pod prisilo preko avtomatskega obiralnika, kjer nastaja poleg drobljenja že obranih storžkov tudi drobir iz listja, ki povečuje količino primesi med hmeljem in dodatno kvari kvaliteto. Obrana masa iz glavnega in avtomatskega obiralnika potuje po drugem transportnem traku preko kratkega traku na valjčno mizo, kjer se obrana masa preseje. Valji valjčne mize so večinoma opremljeni z ekscentričnimi usmerjevalci, ki povečujejo učinek transportiranja in presejevanja obrane mase. Na valje valjčne mize se rada navija vrstica in daljše panoge. Onesnažena valjčna miza sicer prisilno prepušča maso v čis-

tilnik, vendar se pri prisilnem pretoku poškoduje veliko storžkov. Ekscentri na valjni mizi (najbrž niso potrebni), otežkočajo čiščenje le-te. Razporeditev obrane mase je po širini valjčne mize zelo neenakomerna. Večina je je skoncentrirane v ožjem predelu, kar ima za posledico ne samo, da se hmelj pri pretoku zaradi tega še bolj drobi, ampak povzroča tudi slabše delovanje zračnega čistilnika. Učinkovitost zračnega čistilnika je pogosto zmanjšana tudi zaradi onesnaženosti mrežastega valja z lupu-

je tudi drobilec odpadkov, ki povzroča precej hrupa tudi okolici, zastoje zaradi čiščenja in brušenja nožev, onemogoča pa tudi sprotno vizuelno kontroliranje količine izpada oziroma odnašanja hmelja v odpadke. Sicer se vse pomanjkljivosti močneje izrazijo, če obiralni stroj ni optimalno naravnat.

V letu 1985 smo preuredili obiralnik obiralnega stroja WHE 280 in preizkusili varianto kombiniranih enojnih in dvojnih zankastih prstov (kot zanke 90°), ki se niso obnesli. Kljub večji ver-

Stroški za izboljšave obiralnih strojev se hitro povrnejo in bogato obrestujejo.

linom, ki preprečuje pretok zraka skozi zračni čistilnik. Pri zmanjšanem pretoku zraka skozi mrežasti valj odstranjevanje listja iz obrane mase ni zadovoljivo. Nekaj pomanjkljivosti ima čistilnik tudi v predelu prebiralnih trakov. Zgornji prebiralni trak je nekoliko predolg in prinaša obrano maso pod sam vrh nižje ležečega srednjega traku, ki pri večji intenziteti pretoka hmelja meče v odpadke tudi storžke. Zgornji in srednji trak sta v zgornjem delu tudi preveč približana. Posamezne panoge, ki se zagodijo na pregradi, preprečujejo kotavljenje storžkov po srednjem traku navzdol, kar ima za posledico, da jih srednji trak prej ko slej izvrže v odpadke. Pogosto teh dveh trakov tudi ni možno naravnati na minimalni (optimalni) naklon, ker to preprečujeta povse trakov in omejevalne pločevine spodaj.

Učinek spodnjega letvastega traku, imenovanega izločevalec pecljev, je minimalen. Da se prepreči odnašanje storžkov proti vrhu do vrtljive ščetke, ki povzroča v tem primeru drobljenje storžkov, mora biti nastavljen zelo strogo (43°), pri večji strmini pa se kljub prečnim letvicam na njem ne obdrži niti peclji niti vejice, ki bi jih naj odnašal med odpadke. V kolikor večja strmina ne zadošča, so na mnogih strojih že odstranjene usmerjevalne pločevine, tako da pretežna množina hmelja pada mimo tega traku direktno na trak za vrečenje obranega hmelja. Manjša pomanjkljivost obiralnega stroja Wolf 280

tikalni propustnosti obiralnika se je drobljenje hmelja celo povečalo. Ugotavljali smo, da je več poškodovanih storžkov nastalo predvsem zaradi nekoliko bolj ukrivljenih obiralnih prstov, kar nas je navedlo na spremembo pri snovanju novega obiralnega prsta.

V letu 1986 so bile narejene spremembe na mestih, kjer so bile z analizami in preizkusi ugotovljene največje pomanjkljivosti na obiralnem stroju Strojne skupnosti Grušovlje in sicer:

- Vgraditev lat z novimi širšimi (70 mm) in bolj iztegnjenimi (20°) zankastimi obiralnimi prsti na prvih sedem obiralnih valjev. Zadnji par obiralnih valjev in avtomatski obiralnik so ostali nespremenjeni in s standardnimi obiralnimi prsti.

- Povečanje odprtine (prehoda) in odprava krivine pred prvim spodnjim obiralnim valjem, skozi katero teče večina obranega hmelja za ca. 100 mm.

- Zožitev omejevalne pločevine pred avtomatskim obiralnikom za lažji dostop in čiščenje valjčka za prvim transportnim trakom.

- Zožitev omejevalne pločevine na drugem prebiralnem traku spodaj za doseg optimalnega naklona tega traku in še nekatere druge spremembe.

Učinek sprememb smo ugotavljali primerjalno z opazovanji in meritvami. Spremenjeni širši in bolj iztegnjeni obiralni prsti glavnega obiralnika so se dobro obnesli. Med obiranjem so bili ves čas manj onesnaženi kot na stroju stan-

dardne izvedbe. Širša zanka s kotom 67° je v večji meri preprečevala tudi zatikanje storžkov v zanko in omogočala večjo propustnost za obrano maso po vertikalni smeri. Bolj izravnani prsti (upogib 20°) so učinkoviteje in globlje zadirali v rastlino in obirali bolj čisto. Vse skupaj je omogočilo, da so se obiralni valji lahko vrteli za 25 % počasneje (le 100–110 vrtljajev v minuti). Kvalitetnejšemu obiranju je v veliki meri pripomogla tudi razširitev prehoda za obrano maso pred prvim obiralnim valjem. Ker se hmelj na tem prehodu ni

več toliko drobil, je prehod ostal čist in se ni zamašil kot pri stroju standardne izvedbe. K zmanjšanju drobljenja hmelja je prispevalo tudi lažje in sprotno čiščenje valjčka za prvim transportnim trakom. Za kvaliteto obiranja je tudi pomembna obiralna reža med spodnjimi in zgornjimi obiralnimi valji. Zgornji obiralni valji morajo biti z ozirom na bujnost rastlin odmaknjeni toliko, da je obiranje kolikor toliko enakomerno porazdeljeno na vse obiralne valje.

Nekaj rezultatov analiz in meritev je podanih v razpredelnicah.

Tabela 1: Število vrtljajev obiralnih valjev – WHE 280

Število vrtljajev Obiralni stroj	vrtljajev/minuto
WHE 280 standardni	136
WHE 280 izboljšani	106

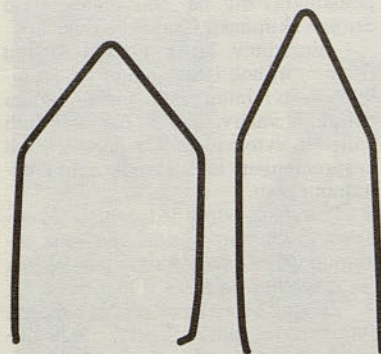
Tabela 2: Kvaliteta obiranja
Sorta savinjski golding 1986

Parameter Obiralni stroj	Frakcija v %			
	Nepoškod. storžki	Poškodovani storžki	Pleve	Primesi
W 280 standardni	19,74	64,44	11,72	4,10
W 280 izboljšani	27,59	61,97	8,99	1,45
relativno	140	96	77	35

Tabela 3: Odstotek plev med hmeljem

Obiralni stroj Sorta	Leto	WHE-SOH 280		Relativno
		standardni	izboljšani	
Savinjski golding	1986	11,72	8,99	77
Savinjski golding	1987	12,27	8,63	70
Aurora	1987	4,00	2,86	72

Širši in bolj iztegnjeni obiralni prsti in zmanjšanje obiralne reže so omogočili, da so se obiralni valji vrteli počasneje in da obiranje ni bilo tako silovito. Na izboljšanjem obiralnem stroju je bilo ohranjeno več celih storžkov, kar je poleg kvalitete vplivalo tudi na zmanjšanje izgub hmelja, kajti okrušene in lažje storžke zračni čistilnik izvrže med odpadke. Plev in primesi med hmeljem je bilo prav tako bistveno manj. Na obratih rastlinah je ostajalo manj storžkov.

Širši in bolj iztegnjen obiralni prst se je v preizkusih pokazal boljši od standardnega.

Če upoštevamo samo razlike med obema strojema, ocenjujemo, da je pri izboljšanjem stroju na sezono obiranja za ca. 600 kg suhega hmelja manj izgub pridelka.

V letu 1987 si je obiralni stroj WHE 280 na enak način kot v Strojni skupnosti Grušovlje preuredil tudi Gajšek Viktor iz Drešnje vasi, na katerem so bili ugotovljeni slični rezultati. Rezultate meritev potrjujejo tudi hmeljarji, ki so raje obirali na izboljšanem stroju.

Na osnovi rezultatov in ocene vgrajenih izboljšav bi priporočali hmeljarjem, ki imajo tovrstne obiralne stroje z že bolj ali manj poškodovanimi in dotrajanimi obiralnimi prsti, da bi le-te zamenjali s prsti nove izvedbe (naročilo pri Strojni – Hmežad Žalec), poleg tega pa še da se povečajo prehodi za pretok obrane mase, da se odstranijo ovire, ki preprečujejo čiščenje obiralnega stroja in pomanjkljivosti, ki onemogočajo optimalno nastavitve čistilnika. Če bi upoštevali še spremembe, ki so v praksi ponekod že uveljavljene, kot npr. odstranitev mreže na mrežastem valju, ponovna namestitve zatikov (žebelj) na spodnji letvasti trak (25 mm dolgi zatiki 70 mm narazen na vsako 4. leto – izboljšava, narejena v ZRN) za doslednejše izločanje pecljev, nadomestitev drobilca odpadkov s transportnim trakom, preureditev obiralnika za lažje čiščenje obiralnih prstov in morda še kakšna malenkost, bi se povečala ne samo kvaliteta obiranja, ampak tudi storilnost obiralnih strojev, predvsem pa tudi lažje in znosnejše delo pri obiranju z malimi obiralnimi stroji.

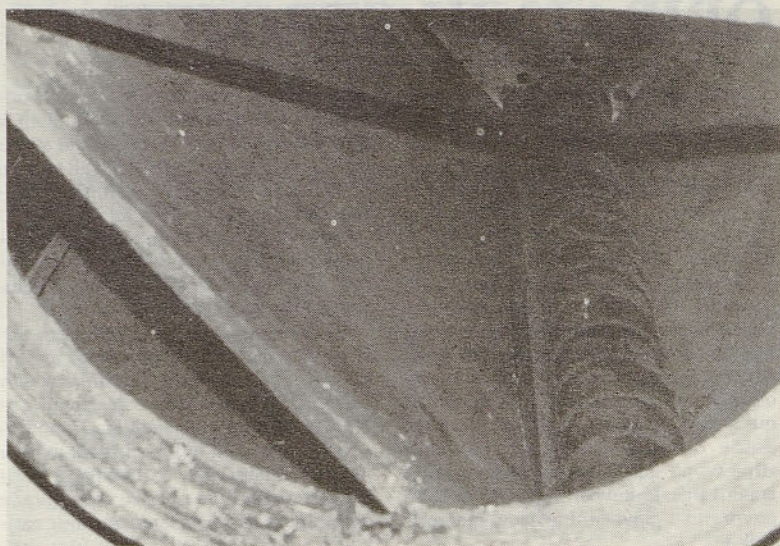
Žal ugotavljamo, da je veliko tistih, ki se hudujejo, in le redki so, ki tudi kaj ukrenejo in da nova koristna spoznanja, kljub temu, da prinašajo velike prihranke, prodirajo v prakso s težavo in veliko prepočasi.

Milan VERONEK

OBIRALNI STROJ WOLF BREZ MREŽASTEGA VALJA

Sestavni del čistilnika obiralnih strojev Wolf je tudi mrežasti valj v zračnem delu čistilnika, ki ima nalogo, da zadržuje pleve, da jih zračni tok ventilatorjev ne odnaša na prosto. Pri obiranju hmelja se na mrežo začne nabirati lupulin, ki včasih popolnoma zamaši odprtine na mreži, zaradi česar se pretok zraka tako zmanjša, da čiščenje hmelja ni več zadovoljivo. Zato je nujno mrežasti valj vsake toliko časa očistiti, kar povzroča neljube in drage zastoje ter dodatno delo. Do zamašitve mrežastega valja prihaja še pogostejše, če se vrtljiva krtača, ki bi naj odstranjevala pleve, brusi po valju.

Žal za čiščenje mrežastega valja ni pravih pripomočkov pri roki, vsaj vsepovsod ne in so težave še toliko večje. Da bi se izognili tej nevšečnosti, so ponekod odstranili vrtljivo krtačo, tu in tam pa tudi mrežasti valj. V mnogih primerih so obiralni stroji postavljeni preveč ob steno in valja enostavno ni mogoče izvleči, ne da se kaj ukrene.

Naklonska pregrada namesto mrežastega valja. Ugodneje pa je, da z valja odstranimo samo mrežo.

Že dalj časa smo med obiranjem opazovali nekaj strojev, ki nimajo več mrežastih valjev. Pri takšnih strojih ostaja večji del plev v prostoru (banji) mrežastega valja, manjši del pa jih ventilatorji izvržejo na prosto. Ob robovih stroja v notranjosti se kopičijo pleve (težji delci), ki imajo veliko primesi, del plev pa se s polžem transportira po običajni poti. Pri obiralnem stroju v strojni skupnosti Andraž (TZO Polzela) so na mesto mrežastega valja vstavili v stroj širšo (ca. 80 cm) pregrado pod kotom 45° tako, da spodnji rob doseže rob žleba s polžem. Nekaj plev se zadrži pred pregrado (težje pleve) in te je treba vsake toliko časa odstraniti, nekaj malega izpihajo ventilatorji, večina pa jih drsi po pregradi in odteka po običajni poti.

Tabela 1 Količina primesi v plevah v %.
Andraž, Wolf 280 brez mrežastega valja

Nahajališče plev	Čistilnik brez mrežastega valja + pregrada		Relativno
	pred pregrado	za pregr. znotraj	
Sredina čistilnika	32	32	100
Desna stran	57	40	70
Leva stran	74	39	53

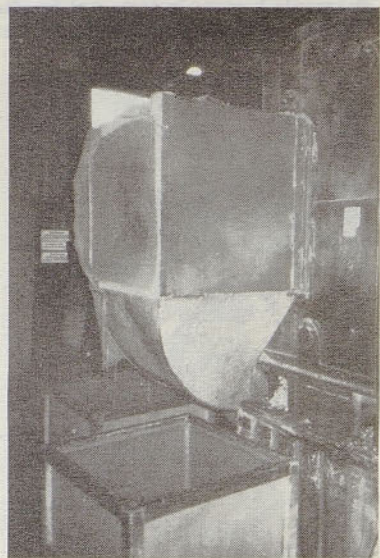
Če v stroju ni mrežastega valja, se nekaj plev odlaga v prostor valja, če pa je vgrajena pregrada, se nekaj plev odlaga pred pregrado. Pleve, ki se odlagajo, imajo več primesi (leva stran, desna stran, pred pregrado), kar je sicer ugodno, ker so zato ostale, ki pridejo na polža bolj čiste, vendar pa je potrebno zaradi tega pogostejše čiščenje stroja, kar pa seveda ni ugodno, posebno še, če plev ne dovajamo k pridelku.

S sličnim problemom se sedaj srečujejo tudi nemški hmeljarji. Sedaj, ko plev ne mešajo k pridelku, so mrežasti valji samo nadloga. Da pa pri odstranitvi valja iz stroja, stroja ne bi bilo treba premikati ali podirati stene, če je stroj tako postavljen, valjem odstranijo samo mrežo, da se pa v prostoru valja ne bi zadrževala pleve, pritrdijo prečno na valj kovinsko leto, ki pleve sproti dovaja v polža. Tako čiščenje novonastale zračne komore ni potrebno.

Sedaj, ko so pleve nezaželjene med pridelkom, se bo lažje odločiti za spremembo na čistilniku in z mrežastega valja odstraniti mrežo, ki je dolga leta povzročala precej nejevolje, tu in tam pa še kakšen kres, pri strojih, kjer pa je dotrajana, pa je ne bi več obnavljali.

ZRAČNI ČISTILNIK H-12 NA OBIRALNEM STROJU BRUFF B PREMALO IZKORIŠČEN

Dokler so se primesi v hmelju dobro prodajale, si s čiščenjem hmelja nismo delali večjih skrbi. Delovanju čistilnikov obiralnih strojev nismo posvečali večje pozornosti, v letih, ko narava hmelju ni bila najbolj naklonjena, še toliko manj. Ventilatorji čistilnikov H-12 so bili celo pogosto izključeni, posebno še, ker je veljala ocena, da niso učinkoviti. Res je, da zračni čistilnik H-12 ni tako uspešen kot H-25, saj le-tega dopolnjuje, ima pa odliko, da poleg listja delno odstranjuje tudi obrane vejice, peclje, pa tudi dele trt, seveda le, če ima za-

Močno oviran iztok zraka je največkrat vzrok za neučinkovitost čistilnika H 12.

dostne pretoke zraka. Pri obiranju v letu 1987 je bilo pomanjkljivosti zračnih čistilnikov H-12 še precej. Nekateri, kjer je bil interes, smo aktivirali med obiranjem, mnogi pa so se vrteli še precej v prazno kot že mnoga leta doslej.

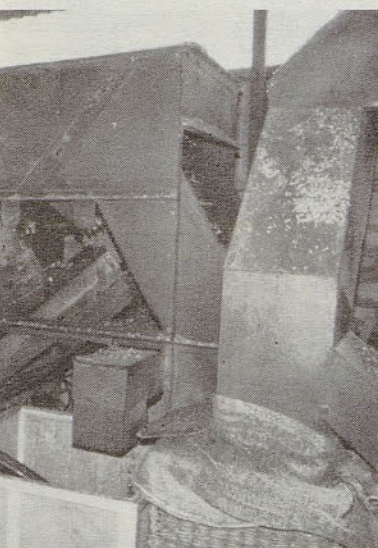
Čistilnike H-12 moramo nujno izboljšati. Posebno še, ker je ročno prebiranje precej nezanesljivo, največkrat pa ga fizično niti ni mogoče obvladati.

Med obiranjem v letu 1987 smo na ventilatorskih čistilnikih H-12 obiralnih strojev Bruff-B opravili nekaj meritev, ugotavljali pa smo tudi učinek odstranjevanja primesi pri delavcih na prebiralnih mizah – trakovih za vrečanje.

Najpogostejša pomanjkljivost na zračnih čistilnikih H-12 je, da imajo le-ti premajhne pretoke zraka in to bodisi zaradi prenizkih vrtljajev ventilatorjev,

bodisi zaradi pridruženih odprtih in iztok zraka (obstoječi izvodi zraka zmanjšajo pretoke zraka za ca. 30 %), največkrat pa je prisotno oboje. Le redko smo na mrežastem traku namerili pretoke zraka okrog 2,5 m/s pri sedaj možnem maksimalnem številu vrtljajev ventilatorja ca. 1000 vrt./min, kar je spodnja meja za komaj zadovoljivo čiščenje hmelja v ugodnih razmerah obiranja, suho vreme, sorta, ki se lepo obira. Žal smo največkrat nemerili pretoke zraka med 1 in 2 m/s, tu in tam pa tudi pod 1 m, kar je za odvajanje primesi občutno premalo. Zanesljivejše odvajanje primesi bi zagotovili šele s pretoki zraka med 3 in 4 m/s. Tako je z ozirom na raznoliko usposobljenost in pripravljenost zračnih čistilnikov H-12 delovanje le-teh zelo različno. To kažejo tudi rezultati meritev učinkovitosti, ki smo jih opravili. Testirali smo 11 čistilnikov H-12, istočasno pa ugotavljali tudi storilnost delavcev pri ročnem obiranju primesi. Rezultati so prikazani v razpredelnicah 1 in 2.

Rezultati meritev, prikazani v razpredelnici 1 kažejo, da so ventilatorski čistilniki H-12 večinoma slabo izkoriščeni. Njihov učinek je zelo različen ($KV\% = 74$), tudi na isti lokaciji, kar samo potrjuje, kako zanemarjamo ta sklop obiralnega stroja. V najboljšem primeru od testiranih je zračni čistilnik H-12 opravil enako množino dela kot 72 delavcev, v najslabšem pa le za enega. Znano je, da na ročno obiranje primesi na prebiralnih mizah pri večjih strojih ni dosti računati, kajti tudi tu je učinek zelo različen ($KV\% = 64$), predvsem pa majhen, saj je en delavec povprečno zmanjšal količino primesi med hmeljem le za 0,16 % (absolutno), toda kljub temu brez ročnega obiranja ne bo šlo, to pa predvsem zaradi grobih primesi, ki jih čistilniki običajno ne odstranijo. Čistilniki niso dovolj učinkovi-

Čistilnike H-12 moramo nujno izboljšati. Posebno še, ker je ročno prebiranje precej nezanesljivo, največkrat pa ga fizično niti ni mogoče obvladati.

ti za odstranjevanje pecljev in delov trt, delavci pa ne za odstranjevanje predvsem drobnega listja.

Pogosto je za nezadostno izkoriščanje zračnih čistilnikov vzrok odvajanje hmelja med odpadke (tabela 2). V primeru, da zračni čistilnik izloči 30 kg rastlinske mase na uro obiranja, bi pri upoštevanju povprečnega razmerja izvrgel med odpadke ca. 2,5 kg storžkov, štirje delavci na prebiralni mizi pa 1 kg.

Tabela 1: Učinkovitost zračnega čistilnika H-12 in ročnega obiranja primesi.

Parameter Lokacija	Izvrženih čistih primesi v kg/uro obiranja		Zmanjšanje primesi med hmeljem		
	ročno/delavca	ventilator H-12	H-12: delavcem	ročno/del %	H-12 %
IHP Žalec	1,7	7,1	4	0,2	0,9
Šempeter	1,1	3,0	3	0,1	0,4
Roje	3,3	19,7	6	0,4	2,5
Novo Celje	0,9	18,6	21	0,1	2,3
Novo Celje	1,7	22,1	13	0,2	2,8
Poljče	0,2	3,7	19	0,03	0,5
Poljče	1,5	6,1	4	0,2	0,8
Rakovlje	1,6	1,4	1	0,2	0,2
Rakovlje	1,2	9,1	8	0,2	1,1
Šmarjeta	0,4	28,7	72	0,05	3,6
Vojnik	0,8	14,3	18	0,1	1,8

Opomba: Podatki se nanašajo na čiste primesi brez storžkov in plev, pri čistilniku H-12 pa le na učinek ventilatorja

Tabela 2: Sestava izločenih primesi v % (poprečje 11 strojev)

Odbiranje Sestava	Ročno	Zračni čistilnik H-12
Storžki	20,10	8,25
Pleve storžkov	—	16,50
Listje in drugo	79,90	75,25

Torej zanemarljivo malo. Če zračni čistilnik H-12 izloča večje količine storžkov, običajno ni vzrok premočno odsevanje oziroma prevelik pretok zraka ampak je to posledica defektne razteg-njene (žepaste) mreže mrežastega traku H-12.

Ugotavljanje učinkovitosti zračnega čistilnika H-12 in ročnega odstranjevanja primesi pri 11 obiralnih strojih Bruff-B je pokazalo, da je več kot polovica teh čistilnikov slabo izkoriščeni ali celo zanemarjeni. Pri optimalni nastavitvi zračni čistilnik H-12 odstrani precej primesi in bistveno zmanjša količino primesi med hmeljem.

Zračni čistilnik H-12 z nekoliko drugimi učinki dopolnjuje čistilnik H-25 in mu je za dobro čiščenje hmelja v prihodnje potrebno posvetiti več skrbi. Za še boljše delovanje pa ga bo treba še izboljšati, predvsem zagotoviti tehnično brezhibnost mrežastega traku in pove-

čati pretoke zraka skozi mrežasti trak do 6 m/s (približno 1500 vrt/min), preurediti odprtine za iztok zraka ventilatorjev in po potrebi še kakšne malenkosti. Vrtljaje ventilatorja lahko povečamo s spremembo jermenic ali pa z zamenjavo elektromotorja, namesto 910 vrt-1460 vrt/min.

Odvoze zraka bi bilo potrebno urediti z navzdol usmerjeno kolenčasto cevjo (90°) istega ali večjega preseka kot je izhod iz ventilatorja na način, kot je to urejeno pri obiralnih strojih Wolf (obeseno na tečaj, lahko tudi enostavnejša varianta na zatik), da je možen občasen dostop za čiščenje ventilatorja, za zajemanje plev pa bi smeli v podaljšku uporabljati le redko-mrežaste vreče, isto kot pri večjih obiralnih strojih Bruff.

Meritve so pokazale, da čistilnik H-12 obiralnega stroja Bruff-B ni tako slab kot prevladuje splošno mnenje, le slabo je pripravljen in zato tudi slabo izkoriščen.

Milan VERONEK

»STROJNA« HMEZAD ŽALEC IZDELALA IZKOPALNIK RASTLIN

Doslej ni bilo na voljo ustreznega priključka za krčenje hmeljišč in izoravanje sadilnega materiala ukoreninjenec. Pri krčenju hmeljišč so hmeljarji uporabljali večje pluge, ki pa niso bili dovolj učinkoviti, saj je v zemlji ostajalo še veliko rastlinskega materiala, predvsem delov korenike, enoletnega lesa in rizomov, ki so se ponovno ukoreninili in vegetirali dalje. Kemično uničenje ostankov prejšnje sorte ni dovolj učinkovito, ni poceni, obremenjuje pa tudi okolje in vodi k nezaželeni sorti pomešanosti pri premeni hmeljišč. Za zasajanje hmeljišč z brezviroznim sadilnim materialom, ki dajejo bistveno večji pridelek s pomembno več aktivnih substanc, pa je čistost zemlje brez živih rastlinskih ostankov, za preprečevanje rein-fekcije neobhoden pogoj za večji pridelovalni uspeh.

Izkopalnik je zasnovan tako, da bi z njim mehanično odstranili veliko večino podzemnih delov rastline nenarušeno, v celoti pa tiste, ki imajo sposobnost nadaljnega vegetiranja in razmnoževanja. Pri tem so poslužile tudi raziskave koreninskega sistema hmelja, ki kažejo, da se približno 3/4 skeletnih korenin nahaja v plastih do globine 30 cm in širine 30 – 50 cm od štora, rizomi pa ne preraščajo iz širine osipalnega grebena, to je 60 – 80 cm, maksimalno do roba kolesnic.

Delovni organi izkopalnika so, širok lemež, ki reže po vsej delovni širini priključka, spodrezano plast zemlje privzdiguje in že delno drobi, in nihajoča pretresala (dobivajo pogon od kardanske gredi), ki zemljo razdrobijo, pretresejo, nepoškodovano rastlinski material pa izločijo na površino.

V novembru 1987 smo s prototipnim izkopalnikom opravili testna izoravanja ukoreninjenec hmelja in krčenje hmeljišč, ki so nakazala spremembo oblike (izpeljave), pretresal za bolj tekoče odtekanje in boljše pretresanje izorane mase predvsem rastlinskega materiala. Dopolnitev je bila realizirana in uspešna, kar se je pokazalo pri nadaljnjih preizkusih priključka.

Izkopalnik smo preizkušali na lažjih in na težjih tleh. Izoravali smo ukoreninjenke in krčili stare nasade hmelja. Pri izoravanju se je pokazalo, da predhodno odoravanje vrst ni potrebno, pri krčenju hmeljišč pa celo škodljivo. Na lažjih tleh je izkopalnik oddvajal rastlinski material od zemlje v celoti in ga pušcal na površini, na težjih tleh pa pretežno. Rastlinski material ni bil razcefran, raztrgan ali deljen. Pri izoranih ukoreninjenkah so bile pri globini izoravanja 25 cm ohranjene vse korenine, kar se pozitivno odraža na rastni potencial in kvaliteto sadilnega materiala. Pri krčenju hmeljišč izkopalnik orje in pretresa plast zemlje z grebenom vrste vred ca. 50 cm in izloča na površino celotne korenike hmelja, z nadzemnimi deli, rizomi in pretežno maso korenin. Pri še primerni vlažnosti tal je bila dosežena tehnična storilnost ca. 2,7 km vrste na uro. Ocenjena potrebna moč traktorja je 70 kw (štirikolesni pogon).

Izoravanje ukoreninjenecv z izkopalnikom jeseni 1987.

Izkopalnik rastlin odgovarja namenu in tehnološkim zahtevam pri pridelovanju ukoreninjenecv in krčenju hmeljišč. Z uvedbo priključka bo možno pridelovati kvalitetnejši sadilni material z večjim izplenom in izvajati premeno hmeljišč po najstrožjih kriterijih zasajanja novih nasadov z brezviroznim sadilnim materialom, kar bo prispevalo k gospodarnosti pridelovanja hmelja, v veliki meri pa tudi olajšalo premeno in obnovo nasadov hmelja.

Milan VERONEK

NEKAJ ZANIMIVOSTI Z LANSKEGA GALLIMARKTA V MAINBURGU

Interes za sodobnejše stroje in naprave pri pridelovanju hmelja se je med našimi hmeljarji zelo povečal, kar je z ozirom na zahteve in trše razmere gospodarjenja ter pravilne poslovne odločitve popolnoma razumljivo, če ne že nujno. Zato je potrebno, da podrobneje spremljajo usmeritve in razvoj tehnike za hmeljarstvo, obiski strokovnih prirediteljev in ogled najnovejših strojev in naprav pri hmeljarjih, kot je bil primer tega ogleda, pa omogočajo natančnejšo strokovno presojo o primernosti in možnosti prenosa novih dosežkov v naše proizvodne razmere. Lansko razstavo si je z velikim zanimanjem ogledalo kar lepo število naših hmeljarjev (dva avtobusa).

Na razstavi je bilo opaziti večji razmah hidravličnih ogrodnikov za rez hmelja, strojev za trganje in nakladanje rastlin pri obiranju in več novosti pri obiralnih strojih in sušilnicah. Tako je firma Fischer opremila obrezovalnik za hmelj z mikroprocesorjem, ki preko senzorja za višino grebena vrste in senzorja za položaj obrezovalnika drži priključek na optimalni globini in to ohrani v spominu, da ga za prehod v drugo vrsto ni treba ponovno nastavljati. Seveda to stane dodatnih par tisoč DM, pripomore pa k lažjemu in preciznejšemu vodenju priključka in s tem k večji storilnosti in kvaliteti dela.

Priključek in prikolico za nakladanje rastlin so izpopolnili in sinhronizirali (avtomatično) s hitrostjo traktorja, tako da je hitrost vožnje (nakladanja) poljubna (od 3–18 km/h). S firmo Solter, ki ima to linijo najbolj izpopolnjeno, smo se do-

Priključek za rezanje ostankov hmelja na njivi.

govorili za preizkuse pri nas, poleg omenjenega smo se dogovorili tudi za preizkus priključka za rezanje ostankov hmeljevine po strojnem obiranju.

Obiralni stroji so zadnji dve leti deležni večje pozornosti. Z novostmi smo se seznanili ob priliki ogleda tovarne Wolf. Nekaj izboljšav je bilo narejenih na starih modelih, več pa na novih z vertikalnim obiralnikom (pojačani čistilnik in popolnejši avtomatski obiralnik). Zanimivo je, da tovarna Wolf prilagaja stroje WSZ na obstoječe zgradbe. Na željo kupca lahko opremijo obiralnike tudi z elektronsko kontrolo delovanja.

Na razstavi pa je bil prikazan tudi model novega češkega tračnega obiralnika, ki je po zasnovi sličen Bruffu 250 le z drugačnimi obiralnimi prsti.

Na kmetiji v LURZU smo si ogledali novo tračno sušilnico Wolf s kapaciteto 200 kg hmelja na uro. Čas sušenja 4–5 ur. Posebnost sušilnice je, da pod zgornje etaže dodatno dovaja tople zrak s strani in da so prehodi s traka na trak dobro in stalno tesnjeni. Količina zraka je poljubna, enakomerno razporeditev zraka pa je možno urediti s pomočjo nastavljivih rešetk. Celotno postrojenje, obiralni stroj, sušilnica, komore za kondicioniranje in transporterji dobivajo tok iz lastnega generatorja.

Podrobneje smo posneli komore za kondicioniranje hmelja. Širina komore je poljubna. Dno komore je iz perforirane pločevine s premerom odprtín Ø mm (enako kot za lese sušilnice Wolf). Preko perforiranega dna je položena gosta mreža iz sintetičnih vlaken (verjetno polyester) in sicer kot poltrak (sistem Wolf) in služi za praznjenje hmelja iz komore. Mreža se spodaj navije na valj Ø 22 cm, zadaj nekaj manjši. Dolžina mreže je enaka 2,5 kratni dolžini komore. Praznjenje komore je s pogonom, elektromotor 0,36 KW in reduktor z izhodom 4 vrtljajev/min. Prenos od reduktorja do valja je z verigo 3/4" in v razmerju 2:1, kar pomeni, da se valj z mrežo v minuti zavrti 2x, pri komori Neureuther pa 1,6x. Med reduktorjem in valjem je vgrajena zaskočna sklopka, ki služi za izklop reduktorja in omogoča povratno ročno navijanje mreže na zadnji valj, če je komora opremljena s poltrakom.

Na strani za praznjenje komora sprejema prevzema hmelj iz komore tekoči trak širine 70 cm s premerom valja Ø 100 mm in 70 vrtljaji/minuto.

Neureuther uporablja za trak v komorah za kondicioniranje dve vrsti mreže. Za manjše komore je tanjša, za večje pa je težja, polyester (900 g/m², gumirana, 36 % svetle odprtine). Komore so opremljene z avtomatiko za kontrolirano dovlaževanje. Avtomatiko sestavljata dva nastavljiva higrostata, od tega eden, ki je nameščen v komori (prestavljiv), drugi pa na vходу za zunanji zrak in vklaplja in izklaplja ventilator. V jašku za dovod zraka je loputa, ki omogoča črpanje zraka od zunaj oziroma recirkulacijo. Komore so lahko zaprte ali odprtega tipa.

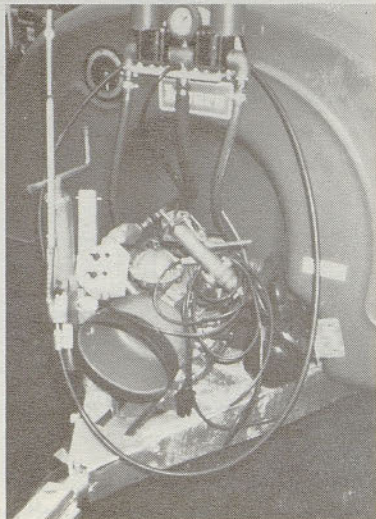
Komore so običajno 60 cm od tal, za dovod zraka pa se uporabljajo srednjevisokotlačni radialni ventilatorji.

Pršilniki Myers so izpopolnjeni. Sod za škropivo ima poleg mešalne naprave za preprečevanje usedanja škropiva še za 20° nagnjeno dno, kar omogoča tudi popolno izpraznitev, dovodi škropiva se odpirajo z elektroventili. Poleg Myersa uvažajo za ca. 20 % cenejše italijanske pršilnike.

Ogledali smo si še samostojno razsta-

Maketa komore za dovlaževanje hmelja. Praznjenje komore in transport hmelja do sušilnice sta urejena s tekočimi trakovi.

Dovodi škropiva z elektroventili in še drugi koristni dodatki so sestavni del sodobnih pršilnikov.

vo firme GERL LANDTECHNICK, kjer je mogoče videti precej hmeljarske mehanizacije (od traktorjev do priključkov, šivalnih strojev za zapiranje bal itd.), nabaviti pa tudi nekatere rezervne dele.

Treba je omeniti, da smo se srečali s predstavniki združenja nemških hmeljarjev, Skupnosti za kmetijsko strojništvo, ki so pripravili program ogleda kmetij in mnogimi hmeljarji, ki so si v letošnjem poletju ogledali (ekskurzija) naša hmeljišča in da so nam bili zelo naklonjeni. Povedali so še, da so že obiskali mnoge hmeljarske dežele in da je bila ekskurzija k nam najlepša glede prijaznosti, pristne gostoljubnosti in kontaktov z našimi ljudmi, posebej še s hmeljarji pa nepozabna in veliko več kot običajno turistično popotovanje. Enako lahko rečemo za naš obisk pri njih.

Gallimarkt je bila tudi lepa priložnost za prisrčno in tudi koristno srečanje z nemškimi hmeljarji.